

การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ

โดย

นางสาวณัฏฐา จันทา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ

โดย

นางสาวณัชชา จันทา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

MANAGEMENT OF CHILD DEVELOPMENT CENTER COMMITTEES
ACCORDING TO OPERATION STANDARDS FOR CHILD
DEVELOPMENT CENTERS OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS OF AMNAT CHAROEN PROVINCE

BY

MISS NADCHA JANTA

A MINOR THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF
SCIENCE IN SOCIAL WELFARE ADMINISTRATION AND POLICY
FACULTY OF SOCIAL ADMINISTRATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวณัฏชา จันทา

เรื่อง

การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เล็ก สมบัติ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ระพีพรรณ คำหอม)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิทย์ พวงงาม)

หัวข้อสารนิพนธ์	การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
ชื่อผู้เขียน	นางสาวณัชชา จันทา
ชื่อปริญญา	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ศาสตราจารย์ ระพีพรรณ คำหอม
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 162 คน จำนวน 27 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ ใช้ค่า t-test และ ค่า F-test โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส พบว่า ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี การปฏิบัติงานส่วนใหญ่ เป็นผู้ดูแลเด็ก ระยะเวลาในการทำงาน อยู่ระหว่าง 1-10 ปี อาชีพรับราชการและมีรายได้อยู่ที่ 15,001-20,000 บาท รายได้เฉลี่ยเท่ากับ 14,840.85 บาท สรุปภาพรวมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีระดับปฏิบัติมาก ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและ

สังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด ภาพรวมของระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นด้วย ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ในประเด็น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดทักษะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นด้วย ในระดับมาก ด้านการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มที่มี เพศ ตำแหน่ง รายได้ ที่แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า รายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการเพิ่มอัตรากำลัง และแผนงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, มาตรฐานการดำเนินงาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Minor Thesis Title	MANAGEMENT OF CHILD DEVELOPMENT CENTER COMMITTEES ACCORDING TO OPERATION STANDARDS FOR CHILD DEVELOPMENT CENTERS OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS OF AMNAT CHAROEN PROVINCE
Author	Miss Nadcha Janta
Degree	Master of Social Work (Social Welfare Administration and Policy)
Department/Faculty/University	Social Welfare Administration and Policy Social Administration Thammasat University
Minor Thesis Advisor	Professor Rapeepan Kumhom
Academic Years	2016

ABSTRACT

The Study on “Management of Child Development Center Committees according to Operation Standards for Child Development Centers of Local Administrative Organizations of Amnat Charoen Province” aims to study roles, problems, obstacles and management directions of Child Development Center Committees (Committees) according to operation standards of local administrative organizations (LAOs) of Amnat Charoen Province. In this survey research, the population and the samples were the Committees comprising Presidents of sub-district administrative organizations, chiefs of Child Development Centers (Centers), babysitters, village headmen, guardians and experts, a total of 162, from 27 Centers in Amnat Charoen Province. The data analysis included percentage, mean, standard deviation. The statistics were t- test and F – test at the significant level of 0.05.

The study revealed that the samples were female, aged 41–50 years, married, had a bachelor’s degree, worked as babysitters, had work experience between 1-10 years, worked for government services and have income between 15,001-20,000

Baht (an average income of 14,840.85 Baht). The overall operation under the Committees' roles according to operation standards of LAOs was at the high level, provided that the highest was supporting guardians, communications and all societies to participate in educational management. The overall opinion towards the Committees' problems and obstacles was at the moderate level, especially a lack of skills on the Center management. The agree opinion towards directions of the Committee development (operation plans for work efficiency was at the high level.

From different comparison on the Committees' operation, it was found that the Committees of different genders, positions, income had different operation at the significant level of 0.05. The Committees of other aspects had indifferent operation. The Committees of different income had different opinions towards problems and obstacles at the significant level of 0.05' The Committees of other aspects had indifferent operation. The Committees had indifferent opinion towards directions of the Centers.

The recommendations from this study are that LAOs of Amnat Charoen Province should set development plans for personnel and the Committees so that they will be trained on childhood-related courses. Knowledge on operation standards of LAOs should be promoted. Policies on enhancing all sections to participate in the Center development should be established. To ensure more efficient and effective operation, manpower should be allocated and budget plans should be set in line with current problems and needs.

Keywords: Child Development Center Committees, Operation Standards, Child Development Centers

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง ของ ศ.ระพีพรรณ คำหอม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักและรศ.เล็ก สมบัติประธานกรรมการสารนิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งให้กำลังใจ ชี้แนะประเด็นที่เป็นประโยชน์ ผู้ศึกษารู้สึกทราบบ้างในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโท สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคมทุกท่าน คุณสุริมา วุฒิการ คุณสุนันทา สาระบุตร คุณวิภาวี โพธิ์ทอง ที่ให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลข่าวสาร อำนวยความสะดวกในด้านการศึกษา

ขอขอบคุณ นายพงษ์ศักดิ์ นาคศรีจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคมที่ถ่ายทอดความรู้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ปรึกษา เป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณ นายอนุกุล ปิตแก้ว ผู้อำนวยการกองตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ถ่ายทอดการทำงานด้านเด็กปฐมวัยและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ขอขอบคุณ นางจรรยาพร จิตรอารี หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา และขอบคุณเพื่อนๆ นางสาวอริยาพร จันทรทราสินธุ์นางสาวนันท์ทกานต์ สายแวน นายศรายุทธ สายแวน นางสาวประพิณเพ็ญ มั่นหนา นางสาวกิริติยา อุ่นเจริญ นางอชิตา พิมหะศิริ นางสาวอาริกา บุญธรรมมา ที่อยู่ข้างๆ และเป็นกำลังใจ

ขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของข้าพเจ้า นายอุทัย จันทา นางสาวทอง จันทา นางสาวนิดา จันทา นางสาวอัจฉรา จันทา ที่คอยสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

คุณงามความดีใดๆ ที่เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่คุณบิดามารดา บุรพาคณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นางสาวณัชชา จันทา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 มูลเหตุจูงใจในการศึกษา	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.4 ขอบเขตในการศึกษา	6
1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	6
1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร	6
1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่	6
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก	9
2.1.1 ความหมายของพัฒนาการ	9
2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็ก	11
2.1.3 พัฒนาการตามวัย	12

2.1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development Stage) ของ Jean Piaget	14
2.1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศและสังคม (Psychosexual Stages) ของ Sigmund Freud	15
2.1.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก Lawrence Kohlberg	16
2.1.7 ทฤษฎีพัฒนาการทางจิต-สังคม (Psychosocial Development)	17
2.2 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ	19
2.3 แนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2553	39
2.3.1 มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	40
2.3.2 มาตรฐานด้านบุคลากร	47
2.2.3.1 ด้านคุณสมบัติ	47
2.2.3.2 ด้านบทบาทหน้าที่	49
2.3.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	51
2.2.4.1 ด้านอาคารสถานที่	51
2.2.4.2 ด้านสิ่งแวดล้อม	54
2.2.4.3 ด้านความปลอดภัย	55
2.3.4 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็ก	56
2.3.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนจากทุกภาคส่วน	62
2.3.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	63
2.4 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด อำนาจเจริญ	65
2.4.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	66
2.4.2 มาตรฐานด้านบุคลากร	66
2.4.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	66
2.4.4 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	67
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
2.5.1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	71

2.5.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	72
2.5.3 การพัฒนาเด็กปฐมวัย	73
2.5.4 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	74
2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา	80
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	81
3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	81
3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่ศึกษา (Inclusion Criteria)	81
3.3 เกณฑ์การคัดออกของประชากรที่ศึกษา (Exclusion Criteria)	82
3.4 เกณฑ์การยุติ	82
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	82
3.6 การตรวจสอบเครื่องมือ	84
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	84
3.8 จริยธรรมในการศึกษาค้นคว้า	87
3.9 การนำเสนอข้อมูล	87
บทที่ 4 ผลการศึกษา	88
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	88
4.1.1 เพศ อายุและสถานภาพสมรส	89
4.1.2 ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและระยะเวลาเป็นคณะกรรมการ	90
4.1.3 อาชีพและรายได้	91
4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐาน	92
4.2.1 ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด อำนาจเจริญ	92
4.3 ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	108

4.3.1 ปัญหาอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	108
4.3.2 ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	111
4.4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	113
4.4.1 แนวทางต่อการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	114
4.4.2 แนวทางต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	116
4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร	118
4.5.1 การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	119
4.5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งของคณะกรรมการกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	122
4.5.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	130
4.5.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	138
4.6 ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง	141
4.6.1 ด้านการบริหาร	141
4.6.2 ด้านบุคลากร	142
4.6.3 ด้านอาคารสถานที่	142
4.6.4 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนจากทุกภาคส่วน	142

4.7 การอภิปรายผลการศึกษา	142
4.7.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	143
4.7.2 ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อการปฏิบัติงาน ตาม มาตรฐานดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	144
4.7.3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	144
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	147
5.1 สรุปผลการศึกษา	147
5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	147
5.1.2 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	148
5.1.3 ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	149
5.1.4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	150
5.1.5 การทดสอบความแปรปรวนระหว่างตัวแปร	150
5.1.6 สรุปภาพรวมจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง	153
5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	154
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	154
5.2.2 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ	154
5.2.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	154
รายการอ้างอิง	155

ภาคผนวก

ก. แบบสอบถาม	159
ข. จำนวนรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 27 ศูนย์และคณะกรรมการภายในและ ภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	168
ประวัติผู้เขียน	170

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	67
มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
4.1	89
จำนวน ร้อยละของ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพสมรส	
4.2	90
จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งงาน	
4.3	91
จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพและรายได้	
4.4	94
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	
4.5	96
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
4.6	98
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
4.7	100
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	
4.8	102
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	
4.9	104
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์	
4.10	105
จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด	

4.11	สรุปภาพรวม ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	107
4.12	จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	110
4.13	จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัญหาและอุปสรรคของ ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	112
4.14	สรุปภาพรวม ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	113
4.15	จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อแนวทางการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	115
4.16	จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	117
4.17	สรุปภาพรวมข้อมูล ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	118
4.18	จำนวนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ	121
4.19	จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างตำแหน่งกับระดับ การปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	126
4.20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่ง กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	126
4.21	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างตำแหน่งกับการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	128
4.22	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างตำแหน่งกับการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น การดำเนินการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	128
4.23	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการพิจารณาแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	129

4.24	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	129
4.25	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์	130
4.26	จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	134
4.27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	137
4.28	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับการพิจารณาแผนงานโครงการและ งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	136
4.29	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด	136
4.30	สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่างกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	138
4.31	จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างรายได้กับระดับ ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	139
4.32	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ กับระดับความคิดเห็นในปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	140
4.33	การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหา และอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	140
4.34	สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่างกับระดับการความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	141

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงมหาดไทย ได้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชนให้กับเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ ตามมาตรา 41 องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีสิทธิ จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินความพร้อมในการ จัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ส่งเสริมให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ถ่ายโอนการจัดการศึกษาก่อนวัย เรียน หรือปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยถ่ายโอนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการ ศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้ถ่ายโอนศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2545 พร้อมทั้งถ่ายโอนโครงการกิจกรรมอาหารเสริม ในปี พ.ศ. 2544 ให้กับเทศบาล องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะเป็นองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อได้รับการถ่ายโอนภารกิจของศูนย์พัฒนาเด็ก (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) จึงมีการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติใน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมาตรฐานการดำเนินงาน มี 6 ด้าน ประกอบด้วย (องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดย ความร่วมมือและสนับสนุนของประชาชนในชุมชนนั้นๆ แบ่งการบริหารออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้าน การบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล

2. ด้านบุคลากร

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้

3.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น

3.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อม และมลภาวะ เป็นต้น

3.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และ ความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม เป็นพื้นฐานของการศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้อง

ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะกำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และ องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2546, น. 15)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่รัฐกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นบริหารจัดการด้านการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในช่วง 0-5 ปี ซึ่งเป็นวัยของการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรอบด้าน การเตรียมความพร้อมของเด็กวัยนี้ จึงมีความสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมตามวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน และเพิ่มโอกาสให้เด็กได้เตรียมความพร้อม มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการแบ่งเบาภาระผู้ปกครองที่ไม่มีผู้ดูแลเด็กในช่วงเวลากลางวัน เนื่องจากผู้ปกครองต้องไปประกอบอาชีพ ทำให้เด็กต้อง อยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กปฐมวัยทุกด้าน และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทั้งระบบ พัฒนาการของเด็กเล็กขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาด้านเด็กปฐมวัยจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักในการจัดระบบบริหารจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับผู้เรียน และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพก็คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและเด็กได้รับการพัฒนาทุกรอบด้าน ในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูผู้ช่วยดูแลเด็ก มีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนา เด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 มุมเหตุจริงใจในการศึกษา

จังหวัดอำนาจเจริญ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 204 แห่ง มีผู้ดูแลเด็ก จำนวน 612 คน และเด็ก จำนวน 8,734 คน และได้มีการตรวจมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ, 2559) พบว่า มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อัตราส่วนของครูกับ เด็กยังไม่เหมาะสม บุคลากร บางแห่งมีการอบรมครูไม่ครบถ้วน และไม่ได้จับหลักสูตรปฐมวัย ทำให้มีความแตกต่างทางศักยภาพในการดูแลเด็ก ควรจะมีการอบรมพัฒนาศักยภาพครูทุกคน โดยให้ครูประเมินตนเองว่าขาดความรู้ด้านใดเพื่อให้ตรงกับความต้องการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า พื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียน เน้นความสะอาด เรียบร้อยเฉพาะจุดที่ลับตาคน ควรมีการทำความสะอาด 5 ส และควรมีแผนทำความสะอาดรายวัน สัปดาห์ รายเดือน ห้องน้ำห้องส้วม ไม่เพียงพอ จำนวนโถส้วมที่เหมาะสม โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถต่อเด็ก 10-12 คน ควรจัดให้มีโถส้วมขนาดเหมาะกับตัวเด็ก การติดกลอนที่ห้องน้ำครูควรอยู่สูงกว่าจะเอื้อมถึง ป้ายบอกห้องน้ำห้องส้วม ชาย-หญิง ควรมีป้ายสัญลักษณ์ ให้เด็กมองเห็น ตัวอาคารความแข็งแรงมั่นคง สนามเด็กเล่นจะต้องปรับให้เป็นพื้นเรียบ ไม่มีหลุมมีบ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งพบจุดเสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น บั๊มน้ำ ควรทำที่ปิดบั๊มน้ำให้ชัดเจน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่ง ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการการดูแลเด็กปฐมวัย ขาดแผนการเรียนการสอน ยังไม่มีความรู้ด้านโภชนาการที่เหมาะสมของเด็ก รวมทั้ง การใช้เครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการ ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก ครูควรมีแผนงานโครงการ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการ การจัดเมนูอาหารควรปรับเปลี่ยนเมนูอาหารที่มีคุณภาพ ด้านสุขาภิบาลควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการ ในเรื่องสุขาภิบาลอาหาร และได้มีการตรวจสอบคุณภาพเกลือในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งไม่ได้มาตรฐานในการเก็บเกลือ ซึ่งจะต้องมีการเก็บในกระปุกมิดชิด ไม่ให้โดนความชื้น ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีการทำสมุดบันทึกและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีทะเบียนคุมเอกสารและมีการบันทึกกิจกรรมการให้บริการศูนย์เรียนรู้ ศูนย์เด็กเล็กควรสนับสนุนหนังสือเด็ก หนังสือนิทานเพื่อให้ผู้ปกครองยืมไปอ่านให้ลูกหลานฟัง ตั้งแต่เด็กแรกเกิด 3-5 ปี มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กยังไม่ได้ตั้งเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาท ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและเด็กได้รับการพัฒนาทุกรอบด้าน ในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) มีบทบาทสำคัญ ในกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย วิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนรวมทั้งส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากเหตุผลหลายประการที่กล่าวมา ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ เนื่องจาก ผู้ศึกษาได้รับผิดชอบงานด้านเด็กปฐมวัยและทำงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีหลักการสำคัญคือ การระดมทรัพยากรทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมดูแล ปกป้อง คุ้มครองเด็ก โดยอาศัยการดำเนินงานแบบสหวิชาชีพ เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และผู้ดูแลเด็ก ต้องอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะ อันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจและจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มาเป็นแนวทางพิจารณาวางแผนส่งเสริม หรือปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ โดยอาศัยกรอบนิยามของมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนศึกษาถึง นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยอาศัยแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่มาตรฐานกำหนด

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร มุ่งศึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้จากการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple) ด้วยวิธีการนับเลขคี่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากจำนวนทั้งหมด 54 ศูนย์ มีคณะกรรมการทั้งหมด 324คน และนับเลขคี่ ได้จำนวน 27 ศูนย์ มีคณะกรรมการทั้งหมด162 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น162 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ เลือกพื้นที่ศึกษา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 27 แห่ง

1.5 นิยามศัพท์

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลากรในความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลังและความสามารถ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น ๖ คนและมีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มิกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการบริหารของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระบบบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นปัญหาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นำผลที่ได้จากการศึกษา เสนอต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
2. นำผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
3. นำเสนอผลการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก
 - 2.2 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ
 - 2.3 แนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2553
 - 2.4 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา
- โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก

พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะการพัฒนากันแตกต่างกันไปตามวัย ซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ขวบ มีผู้ให้ความหมายของพัฒนาการไว้หลายด้าน ดังนี้

2.1.1 ความหมายของพัฒนาการ

เบรกเคนริดจ์ และ วินเซนต์ (Breckenridge and Vincent; 1968) กล่าวว่า พัฒนาการหมายถึงการเพิ่มพูนความสามารถในแต่ละด้านของบุคคลทำให้บุคคลสามารถกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1972) กล่าวว่าพัฒนาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพเป็นการเปลี่ยนแปลงที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าอย่างมีขั้นตอนมากกว่าจะใช้กับความเสื่อมถอย

กิเซล (Arnold Gesll, 1911) กล่าวว่า พัฒนาการเป็นความพร้อมทางธรรมชาติ อันเนื่องมาจากแรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในโดยไม่ต้องกระตุ้นจากภายนอก สำหรับประสบการณ์นั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการแต่อย่างใด การที่เด็กแต่ละวัยสามารถกระทำพฤติกรรมต่างๆ ได้นั้นเนื่องมาจากความพร้อมโดยเฉพาะทางร่างกาย และพฤติกรรมทุกชนิดในทุกวัยขึ้นอยู่กับพัฒนาการ ซึ่งจะค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติ และเมื่อถึงวัยเหมาะสม เด็กจะมีความพร้อมและเด็กจะมีพฤติกรรมต่างๆ ได้เอง โดยไม่ต้องฝึกหัดหรือบังคับ ผู้ปกครองควรปล่อยให้เด็กทำอะไรต่างๆ ตามความสามารถของเด็ก ไม่ควรเร่งเด็ก หรือบังคับเด็กถ้าเด็กไม่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540, น. 21) กล่าวว่า พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทั้งที่สังเกตได้ง่าย ชัดเจน และมองเห็นได้ยาก ไม่ชัดเจน ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

สุชา จันทรเฒ (2540, น. 1) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Process of Change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่ต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่งๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นขั้นๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่วุฒิภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ

พิทยภา เชษฐุ์เขาวลิต (2541, น. 1) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน มีขั้นตอน เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเจริญเติบโตของกายและถดถอย และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลรวมของวุฒิภาวะและประสบการณ์

อารี พันธุ์มณี (2546, น. 45) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของบุคคล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านภาษา พัฒนาการทางบุคลิกภาพ

วิไลวรรณ ศรีสงคราม (2549, น. 54) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีความครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย ด้านความคิด ด้านบุคลิกภาพ และด้านสังคมของบุคคล แต่ได้เน้นไปทางด้านคุณภาพ พัฒนาการทางร่างกาย จะรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางร่างกาย เช่น น้ำหนัก และส่วนสูง พฤติกรรมการเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่มาพร้อมกระบวนการเติบโตแต่ละช่วงวัย เช่น วัยรุ่นหรือวัยชรา พัฒนาการทางด้านความคิด หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด ภาษา ความจำ และการแก้ปัญหา ส่วนพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพและทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏให้เห็นได้ในบุคลิกภาพของบุคคล

การทำหน้าที่ต่างๆ ทางสังคม และอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นทั้งการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณ ซึ่งง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง เชิงคุณภาพ

นุชลี อุภัย (2551, น. 29) กล่าวว่า พัฒนาการทางร่างกายเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตและวุฒิภาวะโดยตรง เป็นการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ส่วนพัฒนาการทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคมขึ้น

จิราภรณ์ อุ๋นออก (2557, น. 32) พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์มารดา จนกระทั่งเข้าสู่อายุ 3-6 ปี ซึ่งมีลักษณะพิเศษกว่าประสบการณ์ในช่วงวัยอื่น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้านที่เกิดขึ้นในการผสมผสานในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถสังเกตเห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน ซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงในเด็กและมีอัตราการเปลี่ยนแปลง เร็วช้าแตกต่างกัน แต่ส่วนมากพฤติกรรมแบบแผนมักเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งพัฒนาการในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ศรัญญา ขานหยู (2559, น. 18) พัฒนาการ หมายถึง การเจริญเติบโต คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การมีวุฒิภาวะ คือ การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้บุคคล มีความสามารถพอ กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างเหมาะสมในแต่ละวัย และการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์

สรุป พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์จากระยะหนึ่งไปสู่ระยะหนึ่ง และเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบแบบแผน ต่อเนื่องทั้งในด้านการเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถทำให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นตามวัย และสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน

2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็ก

ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก ประกอบด้วย (ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม, 2544, น. 30-32)

พันธุกรรม (Heredity) หมายถึง การถ่ายทอดคุณลักษณะทางชีวภาพจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน โดยผ่านทาง Genea ที่อยู่บนโครโมโซม อิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อพันธุกรรมนั้น บางลักษณะไม่ใช่สิ่งที่เราสามารถสังเกตโดยตรงได้ แต่เราสรุปว่ารหัสของยีนส์นั้น เป็นการควบคุมกระบวนการของการบรรลุนิติภาวะ และกระบวนการเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมที่สังเกตได้เช่น การเดิน นอกจากนี้ลักษณะอื่นๆ ที่สามารถถ่ายทอด ทางพันธุกรรม เช่น ภาวะปัญญาอ่อน ลักษณะอารมณ์ประจำตัว

1. วุฒิภาวะ (Maturaration) เป็นการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยการฝึกหัดหรือประสบการณ์ใดๆ เช่น การยืน การเดิน การวิ่ง

2. การเรียนรู้ (Learning) เป็นประสบการณ์และการฝึกหัด เช่น ความสามารถในการร้องเพลง ความสามารถทางการกีฬา หรือความสามารถทางทักษะอย่างใดอย่างหนึ่ง เรื่องความพร้อม เป็นสิ่งสนับสนุนในเรื่องการเรียนรู้เป็นอย่างมาก จากการศึกษาเรื่องความพร้อม นักจิตวิทยาได้แบ่งแนวคิดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 ความพร้อมเกิดเองตามธรรมชาติ เป็นความพร้อมของบุคคลที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง คนเราก็จะพร้อมทำสิ่งนั้น

2.2 ความพร้อมเกิดจากการกระตุ้น ความพร้อมสามารถเร่งให้เกิดขึ้นได้ โดยการกระตุ้น การแนะนำ การจัดประสบการณ์อันจะก่อให้เกิดความพร้อม โดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งจะเป็นวัยที่มีวิกฤติ (Critical Period) ของการเรียนรู้และการปรับตัวเป็นอย่างมาก

3. สิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคลนั้นๆ ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตและรวมหมายถึงระบบโครงสร้างต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ระบบครอบครัว ระบบสังคมระบบวัฒนธรรม

2.1.3 พัฒนาการตามวัย

ตามแนวคิดของ ฮาวิคเฮอร์ท (Havighurst) ได้แบ่งพัฒนาการของมนุษย์ออกเป็นวัยต่างๆ ดังนี้

วัยเด็กเล็ก-วัยเด็กตอนต้น (แรกเกิดถึง 6 ปี) ในวัยนี้จะมีความสำคัญ ดังนี้

- การเรียนรู้ทางด้านร่างกาย เช่น การยกศีรษะ คลาน การทรงตัว การเดิน
- การเรียนรู้ทางด้านการรับประทานอาหาร
- การเรียนรู้ทางด้านการเปล่งเสียงการพูด
- การเรียนรู้ในเรื่องการควบคุมการขับถ่าย
- เริ่มมีความคิดแบบรวบยอดง่ายๆ เกี่ยวกับความจริงทางสังคมทางกายภาพ
- เริ่มรู้จักแยกแยะความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ผิด-ถูกและเริ่มพัฒนาทางจริยธรรม

วัยเด็กตอนกลาง (6-12 ปี) ในวัยนี้จะมีความสำคัญ คือ

- พัฒนาทักษะทางด้านกายภาพ
- เรียนรู้ที่จะแสดงบทบาทให้เหมาะสมกับเพศของตัวเอง
- พัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องสุขอนามัย

การแต่งกาย

อย่างมีความสุข

- พัฒนาในเรื่องการปรับตัวเข้ากับเพื่อนรุ่นเดียวกัน
- พัฒนาเกี่ยวกับเรื่องศีลธรรม ค่านิยม เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะอยู่ในสังคม ได้

วัยรุ่น (12-18 ปี) พัฒนาการที่สำคัญของบุคคลในวัยนี้ คือ

- รับรู้ตนเองในทางบวก
- เริ่มความคิดเป็นอิสระมีความผูกพันกับครอบครัวน้อยลง
- พัฒนาความคิดรวบยอดและทักษะในการแก้ปัญหา
- สามารถสร้างสัมพันธ์อันดี และเหมาะสมกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทั้งเพศเดียวกัน

และต่างเพศได้

- พยายามปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์
- มีการเลือกและเตรียมตัวเพื่ออาชีพในอนาคต
- สามารถตัดสินใจเลือกค่านิยมเพื่อเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิต

วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (18-35 ปี) ในวัยนี้จะมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- เริ่มต้นประกอบอาชีพ
- เริ่มสร้างครอบครัวของตนเอง
- เรียนรู้ที่จะร่วมใช้ชีวิตกับคู่แต่งงาน
- รู้จักจัดการภารกิจในครอบครัว
- รู้จักหน้าที่พลเมืองดี

วัยกลางคน (35- 60 ปี) งานที่สำคัญในวัยนี้ คือ

- มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- มีความพยายามในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อความเป็นปึกแผ่นของ

ครอบครัว

- รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้มากขึ้น
- สามารถปรับตัวและทำความเข้าใจชีวิตของตนเองได้

วัยชรา (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) งานที่สำคัญของวัยนี้ คือ

- สามารถปรับตัวได้กับสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลง
- สามารถปรับตัวได้กับการเกษียณอายุการทำงาน
- สามารถปรับตัวได้กับการตายจากของคู่ครอง

การจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดของ ฮาวิคเฮิร์ท Havighurst (นุชลี

อุปถัมภ์, 2551, น. 33)

1. วัยเด็กเล็กควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางกล้ามเนื้อ เนื่องจากเด็กอยู่ในช่วงการเรียนรู้กิจกรรมหลายอย่าง เช่น การเดิน การรับประทานอาหาร การขับถ่าย เนื่องจากเด็กอยู่ในช่วงของการควบคุมกล้ามเนื้อเกี่ยวกับการพูด การปูพื้นฐานด้านภาษาที่ถูกต้องจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งถือว่าเด็กเล็กมีความพร้อมอย่างเต็มที่กว่าวัยอื่นๆ ในการเรียนรู้ทางภาษา และสามารถเรียนรู้ที่จะสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษาถ้าได้รับการสอน ที่ถูกวิธี

2. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สามารถทำได้ตั้งแต่ผู้เรียนอยู่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะในวัยเด็กตอนกลาง เริ่มจากการมีพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม รวมทั้งพัฒนาเจตคติต่อกลุ่มสังคมและสถาบันต่างๆ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งให้กับผู้เรียนวัยเด็กตอนกลาง ควรสอดแทรกหรือฝึกผู้เรียนให้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น และฝึกความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง

2.1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development Stage) ของ Jean Piaget

เพียเจต์ เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิทเซอร์แลนด์ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก ไว้ว่า เด็กไม่ได้เกิดมาพร้อมความรู้และความคิด เด็กเรียนรู้โลกภายนอกรอบตัวไปตามลำดับขั้นตอน กระบวนการเรียนรู้ การคิดพัฒนาไปพร้อมกับพัฒนาการทางกาย ภายใต้งैอนไข ที่สำคัญ คือ สิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเด็ก

ลำดับขั้นพัฒนาการทางความคิดตามทฤษฎีของ Jean Piaget ขั้นใช้สัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensorimotor Period) อายุประมาณแรกเกิด-2 ปี ขั้นนี้พบลักษณะพัฒนาการ ทางความคิดของเด็กดังนี้

- รู้ว่านั่นเป็นวัตถุซึ่งแตกต่างจากตัวฉัน
- รู้จักแสวงหาสิ่งเร้า จำสิ่งที่น่าสนใจได้
- ภาษาพูดยังพัฒนาไม่เต็มที่
- เข้าใจเรื่องราวต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัส
- รู้ว่าวัตถุที่มีอยู่ย่อมไม่สูญหายไป
- มีโลกทัศน์อยู่กับเหตุการณ์เฉพาะหน้า
- ความเฉลียวฉลาดสังเกตจากการกระทำที่เห็นได้

1. ขั้นรู้จักคิดด้วยความคิด (Pre-conception Period) แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

1.1 ขั้นคิดเบื้องต้น (Pre-conception) อายุประมาณ 2-4 ปี

- คิดเอาแต่ใจตัว
- ไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่น

- เห็นความเหมือนแต่ไม่เห็นความแตกต่าง ถ้าวัตถุประสงค์สองอย่างมีความคล้ายคลึงกันบางลักษณะ วัตถุสองอย่างนั้นย่อมคล้ายคลึงกันในลักษณะอื่นๆ ทั้งหมดด้วย

- ใช้เหตุผลจากการรับรู้เป็นหลัก
- แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลยังไม่ค่อยได้

1.2 ขั้นคิดได้เอง (Intuitive) อายุประมาณ 4-7 ปี ขั้นนี้มีลักษณะพัฒนาการทางความคิด ดังนี้

- รู้จักแยกแยะประเภท และแบ่งชั้น เข้าใจเรื่องความเกี่ยวพัน
- เข้าใจจำนวนเลข สามารถคิดออกโดยไม่ต้องใช้เหตุผล แต่ใช้ความคล่องแคล่ว

ในเชิงเปรียบเทียบแทน

- เริ่มพัฒนาความคิดเรื่องการทรงสภาพเดิม ในช่วงประมาณ 5 ปี เข้าใจการทรงสภาพเดิมของจำนวน อายุประมาณ 6 ปี เข้าใจการทรงสภาพเดิมของน้ำหนัก และอายุประมาณ 7 ปี เข้าใจการทรงสภาพเดิมของปริมาณ

1.3 ขั้นใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) ซึ่งอายุประมาณ 7-11 ปี มีลักษณะของพัฒนาการทางความคิด ดังนี้

- รู้จักคิดอย่างใช้เหตุผล สามารถคิดย้อนกลับได้ ในเชิงเลขคณิต
- รู้จักแยก จัดหมวดหมู่ ลำดับชั้น รู้จักองค์ประกอบ การลดหลั่นจากเล็ก

ไปใหญ่

2. ขั้นใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operation) เด็กอายุประมาณ 11- 15 ปี มีลักษณะพัฒนาการทางความคิด ดังนี้

- สามารถคิดเชิงนามธรรมได้ (ไม่ใช่วัตถุเป็นสื่อ)
- สามารถคิดรวบยอดได้ รู้จักคิด วิเคราะห์ ตีความหมาย
- คิดในรูปแบบต่างๆ ได้สมบูรณ์แล้ว
- รู้จักตั้งสมมติฐาน เพื่อแสวงหาความเป็นจริง
- พัฒนาความคิดเชิงอุดมคติ

2.1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศและสังคม (Psychosexual Stages) ของ Sigmund Freud

ฟรอยด์ (Freud) เป็นนักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ศึกษาบุคลิกภาพของมนุษย์ โดยจิตวิเคราะห์ เชื่อว่า พัฒนาการบุคลิกภาพของบุคคล ขึ้นอยู่กับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน Sigmund Freud แบ่งขั้นตอนของพัฒนาการออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นปาก (Oral Stage) อายุประมาณ แรกเกิด - ปี วัยนี้ทารกมีความสุขในชีวิตจากการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยปาก เช่น การดูด เคี้ยว กัด เล่นด้วยการใช้เสียงผู้ที่พัฒนาการขั้นนี้

ไม่สมบูรณ์หรือหยุดชะงักหรือติดขัด (fixation) เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ยังคงชอบแสวงหาความสุขด้วยปากอยู่อีก เช่น ชอบกินจุบจิบ ชอบพูดคุ้ย ชอบเคี้ยวหมากฝรั่ง สูบบุหรี่ ฯลฯ

2. ขั้นทวารหนัก (Anal Stage) อายุประมาณ 1-2 ปี เป็นช่วงที่ทารกแสวงหาความสุขความพอใจ โดยทำกิจกรรมที่ใช้ทวารหนัก หากเกิดการพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ ทารกจะโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพ เป็นคนเจ้าระเบียบ จู้จี้ พิถีพิถัน รักความสะอาดอย่างมาก

3. ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) อายุประมาณ 3-6 ปี เด็กมีความพึงพอใจทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้วยอวัยวะเพศ เช่น เล่นกับอวัยวะเพศของตน ฟรอยด์ เสนอว่า เด็กชายวัยนี้จะสนใจความรักแม่ และอิจฉาความรักจากพ่อ ซึ่งเป็นเพศเดียวกับตน เรียกว่า ปมปีตุมาต (Oedipus Complex) เขาจะติดแม่ และเอาอย่างพ่อเป็นพิเศษ โดยทางกลับกันเด็กผู้หญิงจะติดพ่อ และเอาอย่างแม่เป็นพิเศษ ช่วงเวลานี้ ฟรอยด์ เชื่อว่าเป็นช่วงเวลาวิกฤตสำหรับการเลียนแบบทางเพศของตนเอง ถ้าเด็กเกิดมีพัฒนาการขั้นนี้หยุดชะงัก เขาจะโตเป็นชายหนุ่มหรือหญิงสาว ที่นิยมบทบาททางเพศที่ตรงข้ามเพศที่แท้จริงของตนเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศแบบ Homosexuality

4. ขั้นแฝง (Latency Stage) อายุประมาณ 6-11 ปี ระยะเวลาที่เด็กเริ่มพัฒนาทักษะใหม่ๆ จึงแสวงหาความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้คนรอบตัวและเพื่อนร่วมวัยเปลี่ยนความสนใจอวัยวะเพศเฉพาะส่วนมาเป็นสนใจสิ่งแวดล้อมทางสังคม สนใจบทบาทตามเพศของตนเพื่อสนิทมักเป็นเพศเดียวกันมากกว่าคนเพศอื่น

5. ขั้นบรรลุนิติภาวะทางเพศ (Genital Stage) อายุประมาณ 11 ปีขึ้นไป จนถึงวัยรุ่น เด็กทั้งสองเพศ มีความพอใจคบหาสมาคม รักใคร่ผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ ขณะเดียวกันก็พยายามประพฤติตนให้สมบทบาททางเพศที่แท้จริงของตน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากรูปแบบทางอารมณ์จากวัยทารกและวัยเด็กที่ผ่านมา

2.1.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก Lawrence Kohlberg

ได้พัฒนาแนวคิดของ Piaget สร้างเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยวิธีการสัมภาษณ์ จากสถานการณ์สมมติ ในลักษณะของการตัดสินใจ ความดี ถูกหรือผิด โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

Kohlberg มีความเชื่อพื้นฐาน ซึ่งเป็นที่มาของการสร้างทฤษฎี ดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะผ่านไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการ โดยมีพื้นฐานมาจากการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ตามทฤษฎีของ Piaget เหตุผลเชิงจริยธรรม จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

2. การรับรู้ทางสังคม (Social Perception) และบทบาททางสังคม (Role Taking) ของแต่ละบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา

3. บุคคลที่มีจริยธรรมขั้นสูง หรือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงได้นั้น จะต้องสามารถใช้เหตุผลเชิงตรรกและความสามารถในการรับรู้ทางสังคมในระดับสูงก่อน

Kohlberg เสนอระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Preconventional Level) ระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ผู้มีอำนาจกำหนดให้ หรือเพื่อผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ระดับนี้แบ่งเป็น

1.1 ระดับจริยธรรมของผู้อื่น (Heteronomous Morality) ขั้นนี้ได้แก่การที่เด็ก จะตัดสินใจว่าพฤติกรรมใดถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือ เช่น บิดา มารดา ครู อาจารย์ ของเขา

1.2 ผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ (Individualism and Instrumental Purpose and Exchange) ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ตึงามนั้นเหตุผลของเด็กขึ้นอยู่กับรางวัลหรือสิ่งของที่เขาจะได้รับ เช่น ถ้าเขาได้รับรางวัล ได้รับคำชม เงิน ขนม ในการกระทำใดๆ แสดงว่าการกระทำนั้นถูกต้องดีงาม

2. ระดับการมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลเริ่มใช้ กฎเกณฑ์ต่างๆ มากำหนดความถูก ความดี ความควร ไม่ควร เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

2.1 ขันยอมรับของกลุ่ม พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควร ในขั้นพัฒนาการนี้คือการยอมรับของกลุ่มหรือการยอมรับของพรรคพวก เพื่อนฝูง

2.2 ระบบระเบียบของสังคม ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควร ขึ้นอยู่กับระเบียบประเพณี หรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้

3. ระดับมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Post Conventional Level) ในระดับนี้ แบ่งเป็น 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

3.1 สัญญาขั้นตอน พฤติกรรมที่ถูก ที่ดี ที่ควรเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงส่วนมากในสังคมยอมรับ เช่น การช่วยเหลือคนจน

3.2 คุณธรรมสากล เป็นความถูกต้องที่เป็นสากล ได้แก่ความถูกต้องที่ได้รับ การยอมรับจากคนส่วนมากทั่วโลกและทุกสังคม

2.1.7 ทฤษฎีพัฒนาการทางจิต-สังคม (Psychosocial Development)

อีริกสัน (Erik H. Erikson, 1902) อีริกสัน เชื่อว่า ประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับจากสังคมและวัฒนธรรมจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล กระบวนการพัฒนาทางบุคลิกภาพจึงเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดจนถึง วัยชรา จัดเป็นช่วงวิกฤติของชีวิต มีความสำคัญตลอดช่วงชีวิต บุคคลต้อง

ปรับตัวในแต่ละช่วงวัย ถ้าพัฒนาการในแต่ละขั้นเป็นไปด้วยดี บุคคลก็จะมีพัฒนาการบุคลิกภาพดีเช่นกัน

อีริกสัน (Erikson) ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดระยะเวลาการเจริญเติบโตของบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยผู้ใหญ่ร่วมกับอิทธิพลของบิดามารดา ประสบการณ์เลี้ยงดูทารกมีส่วนสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพให้แก่เด็ก ความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาและบุคคลอื่น อีริกสันแบ่งพัฒนาการตามความต้องการของสังคมเด็กออกเป็น ช่วงอายุ 0-5 ปี ออกเป็น 4 ระยะ

1. ขั้นเชื่อถือไว้ใจกับความหวาดระแวงไม่ไว้ใจ อายุแรกเกิด- 1 ปี เด็กต้องอาศัยผู้อื่นโดยเฉพาะแม่ ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ดูแลให้นม สอนให้เด็กพบกับสิ่งเร้าใหม่ๆ ถ้าเด็กได้รับความรักความอบอุ่น ความพอใจ เด็กจะรู้สึกว่าคุณเองปลอดภัย กระตือรือร้นเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
2. ขั้นมีความอิสระกับความสงสัยไม่แน่ใจ อายุ 1-3 ปี เด็กเริ่มช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง เช่น กินอาหาร การขับถ่าย การเดิน เด็กต้องการความอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเอง พยายามสำรวจโลกรอบๆ ตัว พ่อแม่ต้องสนับสนุนให้ลูกช่วยเหลือตนเอง รู้จักความรับผิดชอบ
3. ขั้นมีความคิดริเริ่มกับความรู้สึกล้มเหลว อายุ 3-5 ปี วัยนี้ชอบเล่นบทบาทสมมติ ช่างสังเกต เริ่มเรียนรู้บทบาททางสังคม พ่อแม่ผู้ใกล้ชิดจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ และมีความคิดสร้างสรรค์

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กดังกล่าวข้างต้น ได้อธิบายเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการถือว่าเป็นสิ่งที่ควบคุมกับวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งมีอิทธิพลมาจากพันธุกรรม หรือเชื้อชาติ อันเป็นลักษณะติดตัวมาแต่กำเนิด และอิทธิพลที่มาจากสิ่งแวดล้อม เช่น สิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ภาวะโภชนาการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการเจริญเติบโตและพัฒนาการ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของเรา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านของโครงสร้าง ความ สามารถ ทักษะ ในการทำหน้าที่ทั้งในส่วนของร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ รอบข้าง โดยจะเกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องเป็นขั้นๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง มีการเพิ่มขึ้นของขนาด มีลักษณะใหม่ๆ เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันมีการพัฒนาความสามารถทางความคิดที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี สามารถใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อช่วยให้ผู้ดูแลเด็กสามารถจัดกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก

2.2 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เกิดขึ้นจากเหตุผลหลายประการ ประการแรก คือ ความตื่นตัว ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและได้จัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก เพื่อให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เพราะเห็นความสำคัญของการพัฒนาในช่วงวัยนี้ รวมทั้งความจำเป็นจากความเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจสังคม พ่อแม่ ครอบครัวยุคใหม่ไม่มีเวลาอยู่ดูแลให้ การพัฒนาเด็กได้อย่างเพียงพอ ประการที่สอง สภาพสังคมที่แบ่งงานกันทำตามความสามารถ เชี่ยวชาญ ที่ทำให้เชื่อว่าความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญได้ถูกรวบรวมไว้ในที่บางแห่ง บางคนที่ได้รับการศึกษา และพัฒนาความสามารถเฉพาะทางเป็นพิเศษที่ทำให้การส่งลูกหลานเข้ารับ การดูแล จากศูนย์เด็กเล็กมากยิ่งขึ้น ประการที่สาม หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ได้จัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก ขึ้นมา มีบทบาท หน้าที่ ความชำนาญต่างกัน ให้มีความสำคัญกับเด็กในแง่มุมที่ต่างกัน กำหนดกรอบ มาตรฐาน การดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากความรู้ ความชำนาญแตกต่างกัน ที่ทำให้เด็ก เล็กของไทยในภูมิภาคต่างๆ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมต่างๆ ได้รับการดูแลจากมาตรฐานที่ หลากหลาย

จากการที่รัฐบาลไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสิทธิเด็ก หรือภาคยานุวัติอนุสัญญาสิทธิเด็ก ที่มีผลให้ประเทศไทยต้องจัดทำรายงานการดูแลพัฒนาเด็กของประเทศไทยต่ออนุกรรมการสิทธิเด็ก แห่งประชาชาติ ข้อมูลที่รายงานถึงการพัฒนาเด็กเล็กทั่วภูมิภาค ทั้งเขตเมือง เขตชนบท เขตชายแดน ที่ห่างไกลโรงเรียน หรือศูนย์เด็กเล็กของตำรวจตระเวนชายแดน ที่จะให้การพัฒนาเด็ก และถูกตั้ง คำถามเกี่ยวกับมาตรฐานกลางของชาติ ที่จะเป็นเครื่องมือประกันว่าเด็กเล็กของไทยทุกภูมิภาคจะ ได้รับการดูแลโดยมีมาตรฐานขั้นต่ำเท่าเทียมกัน จากแง่มุมของอนุสัญญาที่กล่าวว่า เด็กจะต้องไม่ถูก แบ่งแยกด้วยผิวพรรณ พื้นที่ ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การขาดมาตรฐานของชาติเปรียบ เหมือนการละเลยการปฏิบัติตามอนุสัญญาข้อนี้ หรือปล่อยให้เด็กถูกแบ่งแยกด้วยสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม

จากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 จึงได้มอบหมายให้กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เร่งรัดดำเนินการยกระดับศูนย์เด็กเล็กในชุมชนให้ บรรลุผลเป็นรูปธรรม เนื่องจาก เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล และกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ มอบหมายให้ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) ดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดทำ คู่มือมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติเพื่อใช้เป็น แนวทางในการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กในสถาน รองรับเด็ก

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เป็นเครื่องมือพื้นฐานในระบบประกันคุณภาพ คือ การประกันคุณภาพภายใน ที่หน่วยงานปฏิบัติหรือศูนย์เด็กเล็กจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการ

ดำเนินงานของหน่วยงานตนเอง กำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของตน และดำเนินการปรับปรุงด้วยความร่วมมือของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยปี 2556 มีการปรับมาตรฐานใหม่ให้สามารถใช้กับสถานรองรับเด็กทุกประเภท มี 5 ด้าน 37 องค์ประกอบ 322 ตัวชี้วัด ดังนี้

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
มาตรฐานที่ 1 ด้านการจัดองค์กร และการบริหาร (12 องค์ประกอบ 68 ตัวชี้วัด)	1.1 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์	- มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ของหน่วย พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกันโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ - มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์และพันธกิจที่ สอดคล้องกันโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่ - มีการกำหนดปรัชญา และวิสัยทัศน์ ที่สอดคล้องกัน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ - มีการกำหนดปรัชญา หรือวิสัยทัศน์โดยการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ - มีการกำหนดปรัชญา หรือวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหาร
	1.2 โครงสร้างบริหาร	- มีการจัดแบ่งสายบังคับบัญชาออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างน้อย 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสวัสดิการ สงเคราะห์ - มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ปฏิบัติ ได้จริง - มีการจัดสรรตำแหน่งงานและมอบหมายงานอย่าง เป็น ลายลักษณ์อักษร - มีการติดตามความก้าวหน้าการทำงานของคนใน แต่ละฝ่าย - มีการรายงานผลงานที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทุก คน เป็นประจำ
	1.3 ภาวะผู้นำ	- มีการประเมินผู้บริหารโดยบุคลากรใช้แบบประเมิน ภาวะผู้นำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง - ไม่มีการประเมินผู้บริหาร โดยบุคลากร
	1.4 งบประมาณ	- ค่าอาหาร/อาหารเสริม และอาหารกลางวัน - ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ประจำตัวเด็ก

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	1.4.1 มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กทุกคนอย่างเพียงพอ และเหมาะสม	- ค่ารักษาพยาบาล - ค่าวัสดุอุปกรณ์เสริมพัฒนาการ/การเรียนรู้ของเด็ก - ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา/การฝึกอาชีพ (สำหรับเด็ก 3-18 ปี) - ค่าตรวจวินิจฉัยโรคและผลทางห้องปฏิบัติการ (สำหรับทารก-3 ปี)
	1.4.2 เงินเดือนค่าจ้างและสวัสดิการของบุคลากร	- มีคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน - มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน/การเลื่อนระดับ ตามระเบียบราชการ - มีการจัดสรรเงินเดือนและค่าจ้างค่าตอบแทนพิเศษ ค่าล่วงเวลาตามระเบียบราชการ - มีสวัสดิการที่จำเป็นให้ (เช่น บ้าน ค่าที่พัก ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา เป็นต้น) - มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร
	1.5 การสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน	- มีคณะกรรมการเครือข่าย มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การดำเนินงาน การติดตามผล และการปรับปรุงงานอย่างมีส่วนร่วมของเครือข่าย - มีคณะกรรมการเครือข่าย มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การดำเนินงาน และการติดตามผล อย่างมีส่วนร่วมของเครือข่าย แต่ไม่มีการปรับปรุงงาน - มีคณะกรรมการเครือข่าย มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และการดำเนินงาน อย่างมีส่วนร่วมของเครือข่าย แต่ไม่มีการติดตามผล - มีคณะกรรมการเครือข่าย มีโครงการ กิจกรรม การดำเนินงาน อย่างมีส่วนร่วมของเครือข่าย - มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่าย
	1.6 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ	- มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขอบเขตการให้บริการ รูปแบบและลักษณะการให้บริการ และบุคลากร ผู้ให้บริการขององค์กร - มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้บริการขององค์กร - มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กร

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจำนวนของผู้ใช้บริการขององค์กรทุก 1 เดือน - ไม่มีการประชาสัมพันธ์โดยตรงและ/หรือแอบแฝงเกี่ยวกับองค์กรและ/หรือผู้ให้บริการขององค์กร ร่วมกับธุรกิจและ/หรือสินค้าประเภทใด
	1.7 การจัดการวิชาการแก่สังคม	- มีศูนย์/แหล่งการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายใน/ภายนอกที่สามารถเข้ามาแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ - *ศูนย์เรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้บุคคล สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน - มีการให้ความรู้แก่ชุมชน สังคม - เป็นแหล่งฝึกงานสำหรับผู้สนใจ - มีส่วนร่วมกับเครือข่ายในการจัดการบริการสังคม - มีส่วนผลักดันนโยบายด้านการพัฒนาเด็ก
	1.8 การบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก	- มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในองค์กร มีแผนบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินงานตามแผนทุกกิจกรรม มีการติดตามผล และมีการปรับปรุงลดความเสี่ยง - มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในองค์กร มีแผนบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินงานตามแผนทุกกิจกรรม และมีการติดตามผล แต่ไม่มีการปรับปรุงลดความเสี่ยง - มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในองค์กร มีแผนบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินงานตามแผนทุกกิจกรรม แต่ไม่มีการติดตามผล - มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในองค์กร มีแผนบริหารความเสี่ยง และมีการดำเนินงานตามแผนบางกิจกรรม - มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในองค์กร แต่ไม่มีแผนบริหารความเสี่ยง และมีการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยง
	1.9 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบริการ	- มีคณะกรรมการประเมินผลภายใน - มีการประชุมการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบริการขององค์กร

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบริการขององค์กร จากผลการประเมินภายนอก - มีการถอดบทเรียนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ บริการขององค์กร - มีการเผยแพร่บทเรียนการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพบริการขององค์กรให้บุคลากรภายในองค์กร รับทราบ
	1.10 ระบบสารสนเทศ 1.10.1 การจัดทำ ฐานข้อมูลตัวเด็กอย่าง ครบถ้วนในระบบ คอมพิวเตอร์	- มีการจัดทำแก่เด็กทุกคน - การจัดทำแก่เด็กจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 - มีการจัดทำแก่เด็กจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มีการจัดทำแก่เด็กจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 - มีการจัดทำแก่เด็กจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 - มีการจัดทำแก่เด็กจำนวน น้อยกว่าร้อยละ 50 - *ฐานข้อมูลตัวเด็ก ตามแบบฟอร์มที่ สญด. กำหนด
	1.10.2 การจัดทำ สารสนเทศจากฐานข้อมูลเด็ก	- มีการรวบรวมและจัดทำสารสนเทศ/รายงานจาก ฐานข้อมูลเด็กที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน นำไปใช้อ้างอิงใน การปฏิบัติงานของ แต่ละฝ่าย และนำไปเผยแพร่ - มีการรวบรวมและจัดทำสารสนเทศ/รายงานจาก ฐานข้อมูลเด็กที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน นำไปใช้อ้างอิงใน การปฏิบัติงานของ แต่ละฝ่าย แต่ไม่มีการเผยแพร่ - มีการรวบรวมและจัดทำสารสนเทศ/รายงานจาก ฐานข้อมูลเด็กที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน แต่ไม่มีการนำไปใช้ อ้างอิงในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย - มีการรวบรวมและจัดทำสารสนเทศ/รายงานจาก ฐานข้อมูลเด็กที่ถูกต้อง แต่ไม่เป็นปัจจุบัน นำไปใช้ อ้างอิงในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย และนำไป เผยแพร่ - มีการรวบรวมและจัดทำสารสนเทศ/รายงานจาก ฐานข้อมูลเด็กที่ถูกต้อง แต่ไม่เป็นปัจจุบัน
	1.10.3 การป้องกัน ข้อมูลหาย	- มีแผนการป้องกันข้อมูลของแต่ละฝ่ายในองค์กรสูญ หาย - มีกระบวนการป้องกันข้อมูลของแต่ละฝ่ายในองค์กร สูญหาย

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีการสำรองข้อมูลของแต่ละฝ่ายในองค์กรอย่างน้อย 2 ชุด - มีแผนการกู้คืนข้อมูลของแต่ละฝ่ายในองค์กรสูญหาย - มีกระบวนการกู้คืนข้อมูลของแต่ละฝ่ายในองค์กรสูญหาย
	1.11 ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	- มีการรวบรวม จัดเก็บข้อมูลความรู้ กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ และมีการเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงานรับทราบ - มีการรวบรวม จัดเก็บข้อมูลความรู้ กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ แต่ไม่มีการเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงานรับทราบ - ไม่มีการรวบรวม จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
	1.12 การรักษาความลับ	- มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและมีกระบวนการรักษาความลับข้อมูลของเด็กและดำเนินการ - ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและไม่กระบวนการรักษาความลับข้อมูลของเด็ก หรือมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและกระบวนการ แต่ไม่ดำเนินการ
มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร (7 องค์ประกอบ 95 ตัวชี้วัด)	2.1 การจัดสรรตำแหน่งงานตามความรับผิดชอบโต	- มีนักสังคมสงเคราะห์ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักการศึกษามีผู้ช่วยพยาบาล มีครู/ผู้สอนเสริม - มีนักสังคมสงเคราะห์ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักการศึกษามีผู้ช่วยพยาบาล - มีนักสังคมสงเคราะห์ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก ผู้ช่วยพยาบาล - มีนักสังคมสงเคราะห์ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก แม่ครัว - มีนักสังคมสงเคราะห์ - ทุกตำแหน่งหากไม่มีวุฒิการศึกษาตรงจะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเฉพาะทางด้านนั้นๆ
	2.1 การจัดสรรตำแหน่งงานตามความรับผิดชอบอ่อน	- มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก มีผู้ช่วยพยาบาลมีนักโภชนาการ

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็กมีผู้ช่วยพยาบาล - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก - มีนักสังคมสงเคราะห์ - ทุกตำแหน่งหากไม่มีวุฒิการศึกษาตรงจะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเฉพาะทางด้านนั้นๆ
	2.1 การจัดสรรตำแหน่งงานตามความรับผิดชอบโต-อ่อน	- มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิกมีนักพัฒนาการเด็กมีผู้ช่วยพยาบาลมีนักโภชนาการ มีนักการศึกษา - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็กมีผู้ช่วยพยาบาล มีนักการศึกษา - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก มีผู้ช่วยพยาบาล - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก - มีนักสังคมสงเคราะห์ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก - ทุกตำแหน่งหากไม่มีวุฒิการศึกษาตรงจะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเฉพาะทางด้านนั้นๆ
	2.1 การจัดสรรตำแหน่งงานตามความรับผิดชอบ แรกรับและคุ้มครอง	- มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิกนักกฎหมาย มีนักพัฒนาการเด็ก มีผู้ช่วยพยาบาล มีนักโภชนาการ มีนักการศึกษา - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิกนักกฎหมาย มีนักพัฒนาการเด็ก มีผู้ช่วยพยาบาล มีนักโภชนาการ - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก นักกฎหมาย มีนักพัฒนาการเด็ก มีผู้ช่วยพยาบาล - มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มี นักกฎหมาย มีนักพัฒนาการเด็ก

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีนักสังคมสงเคราะห์/ มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักกฎหมาย - ทุกตำแหน่งหากไม่มีวุฒิการศึกษาตรงจะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเฉพาะทางด้านนั้นๆ
	2.1 การจัดสรรตำแหน่งงานตามความรับผิดชอบพัฒนาและฟื้นฟู	- มีนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช/มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก มีพยาบาล มีนักโภชนาการ นักกิจกรรม - มีนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช/มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก มีพยาบาล นักกิจกรรม - มีนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช/มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก มีนักพัฒนาการเด็ก นักกิจกรรม - มีนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช/มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก นักกิจกรรม - มีนักสังคมสงเคราะห์จิตเวช/มีนักจิตวิทยา/นักจิตวิทยาคลินิก - ทุกตำแหน่งหากไม่มีวุฒิการศึกษาตรงจะต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเฉพาะทางด้านนั้นๆ
	2.2 บุคลากรผู้ให้บริการ	- มีบุคลากรผู้ให้บริการที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตรงตามตำแหน่งคิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 - มีบุคลากรผู้ให้บริการที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตรงตามตำแหน่งคิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 - มีบุคลากรผู้ให้บริการที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตรงตามตำแหน่งคิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มีบุคลากรผู้ให้บริการที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตรง ตามตำแหน่ง คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ70 - มีบุคลากรผู้ให้บริการที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ตรง ตามตำแหน่ง คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ70
	2.3 สัดส่วนของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็กโต	- พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 20 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 25 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 30 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 35 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก มากกว่า 35 คน

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	2.3.1 สัดส่วนของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็กอ่อนแรกเกิด-12 เดือน	- พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 5 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 7 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 9 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 11 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก มากกว่า 11 คน
	2.3.2 สัดส่วนของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็กเล็ก 13-24 เดือน	- พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 7 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 9 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 11 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 14 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็กมากกว่า 14 คน
	2.3.3 สัดส่วนของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็กเล็ก 25-36 เดือน	- พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 10 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 15 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 20 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 25 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็กมากกว่า 25 คน
	2.3.4 สัดส่วนของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็กอนุบาล 3-6 ปี	- พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 15 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 20 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 25 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็ก 30 คน - พี่เลี้ยง 1 คน: เด็กมากกว่า 30 คน
	2.4 คุณสมบัติของบุคลากรที่ดูแลเด็ก/พี่เลี้ยงเด็ก	- จบปริญญาตรีด้านพัฒนาการเด็ก/ปฐมวัยหากมีวุฒิการศึกษาระดับม.6 ขึ้นไป ต้องผ่านการอบรมด้านดูแลเด็กก่อนปฏิบัติงาน - มีความรู้และทักษะด้านพัฒนาการเด็ก หรือมีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กมาก่อน - หากมีบุคลากรใหม่ ต้องผ่านการประเมินสุขภาพจิตจากหน่วยงานด้านสุขภาพจิตหรือผ่านการประเมินสุขภาพจิต โดยนักจิตวิทยาคลินิกที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพ - ใช้แบบการประเมินบุคลิกภาพเบื้องต้น (MPI) - ใช้แบบการทดสอบพหุวิธีสภาพทางจิตเบื้องต้น (SCL 90) - มีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของเจ้าหน้าที่ ทุกคนต่อเนื่องทุกปี

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- *ใช้แบบประเมิน EQ กรมสุขภาพจิต - มีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน - *ใช้แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากร
	2.5 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร	- มีการทดลองงาน - มีการประเมินผลการทดลองงาน - มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ - มีการมอบหมายภาระงานโดยหัวหน้างาน - มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนการปฏิบัติงาน
	2.6 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	- มีการประเมินความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรทุกคน - มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทุกคน - มีการดำเนินการตามแผนอย่างน้อยร้อยละ 50 ของแผน - มีการติดตามผลอย่างน้อยร้อยละ 30 ของการดำเนินงาน - มีการปรับปรุงการดำเนินงานร้อยละ 20 ของการติดตามผล
	2.7 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชาบุคลากรและเด็ก 2.7.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและบุคลากร	- มีการกำหนดแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน การประเมินผล และการปรับปรุง - มีการกำหนดแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน และการประเมินผล - มีการกำหนดแผนงาน โครงการ และการดำเนินงาน - ไม่มีแผนงาน มีแต่โครงการและการดำเนินงาน - มีแต่โครงการ
	2.7.2 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บุคลากรและเด็ก	- มีการกำหนดแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน การประเมินผล และการปรับปรุง - มีการกำหนดแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน และการประเมินผล - มีการกำหนดแผนงาน โครงการ และการดำเนินงาน - ไม่มีแผนงาน มีแต่โครงการและการดำเนินงาน - มีแต่โครงการ

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
มาตรฐานที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อม (4 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด)	3.1 อาคาร สถานที่	- มีการแยกพื้นที่ฝ่ายบริหารออกจากพื้นที่การให้บริการอย่างเป็นส่วน - มีอาคารสำหรับให้บริการเฉพาะแต่ละอย่างเป็นสัดส่วนและเพียงพอ - มีห้องแยกหรือพื้นที่เฉพาะสำหรับเด็กแรกรับและเด็กป่วย เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค - มีพื้นที่เอนกประสงค์และเครื่องใช้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เพื่อการจัดกิจกรรมเหมาะสมสำหรับเด็ก - มีระบบการบำรุงรักษาความสะอาดตามหลักสุขาภิบาล
	3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและระบบรักษา 3.2.1 ความเพียงพอต่อ สิ่งอำนวยความสะดวก	- มีพัดลมหรือระบบระบายอากาศในอาคารพักที่ใช้งานได้ - มียานพาหนะพร้อมนำส่งเด็กป่วยหรือบาดเจ็บ ตลอด 24 ชั่วโมง - มีเครื่องกรองน้ำที่ได้มาตรฐาน - เด็กทุกคนมีเครื่องนอน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องบริโภคน้ำ และอุปกรณ์ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและถูกสุขลักษณะ - เด็กทุกคนมีตู้หรือชั้นวางของเป็นส่วน ใช้งานได้ หาก มีกุญแจล็อกตู้ พ่อบ้าน/แม่บ้าน สามารถเปิดตรวจสอบอาวุธหรือยาเสพติดได้
	3.2.2 การบำรุงรักษา	- มีแผนและการดำเนินการตามแผนในการบำรุงรักษา - เครื่องมือและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ และมีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอต่อการให้บริการ - ไม่มีแผนมีแต่การดำเนินการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์และอุปกรณ์อยู่ในสภาพที่ดี ใช้งานได้ และเพียงพอต่อการให้บริการ - ไม่มีแผนมีแต่การดำเนินการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ แต่เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ - ไม่มีการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
	3.3 ระบบดูแลความปลอดภัย	- มีแผนในการดูแลความปลอดภัย และบุคลากรมีส่วนร่วม ในการวางแผนรักษาความปลอดภัย - มีโครงการ/กิจกรรม ตามแผนรักษาความปลอดภัย - มีการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม ตามแผนรักษาความปลอดภัย - มีการติดตามผลการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม ตามแผนรักษาความปลอดภัย - มีการปรับปรุงผลการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม ตามแผนรักษาความปลอดภัย
	3.4 สภาพแวดล้อม	- มีระบบสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพ ที่ใช้งานได้ - มีการจัดภูมิทัศน์ให้มีพื้นที่สีเขียว ให้มีความสวยงาม น่าอยู่ปลอดภัย - มีป้ายบอกทาง ป้ายบอกเตือน ป้ายบอกทิศทาง - มีบ่อดักไขมันที่ถูกต้องตามหลักของสุขาภิบาล กระทรวงสาธารณสุข - มีทางเดินและหลังคาทางเดิน (cover way) เชื่อมต่อระหว่างอาคาร ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหน่วยงาน
มาตรฐานที่ 4 ด้านบริการและ กิจกรรมสำหรับเด็ก (11 องค์ประกอบ 94 ตัวชี้วัด)	4.1 บริการสังคมสงเคราะห์ 4.1.1 บริการสำหรับเด็กใหม่ทุกราย	- มีกระบวนการเฝ้าระวัง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการประเมินด้านกาย ใจ สังคม นำข้อมูลมาวางแผนการช่วยเหลือ ดำเนินการตามแผน ติดตามผล และรายงาน case - มีกระบวนการเฝ้าระวัง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการประเมินด้านกาย ใจ สังคม นำข้อมูลมาวางแผนการช่วยเหลือดำเนินการตามแผน มีการติดตาม ประเมินผลแต่ไม่มีรายงาน case - มีกระบวนการเฝ้าระวัง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการประเมินด้านกาย ใจ สังคม นำข้อมูลมาวางแผนการช่วยเหลือ ดำเนินการตามแผน แต่ไม่มีการติดตามผลและไม่มีการรายงาน case

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีกระบวนการเฝ้าระวัง มีการสัมภาษณ์ มีการวิเคราะห์ ตลอดจนการประเมินด้านกาย ใจ สังคม ไม่มีการนำข้อมูลมาวางแผนการช่วยเหลือ ไม่มีการติดตามผลและ ไม่มีการรายงานcase - มีกระบวนการเฝ้าระวัง มีการสัมภาษณ์ ขาดการวิเคราะห์ ตลอดจนการประเมินด้านกาย ใจ สังคม ไม่ได้นำข้อมูลกระบวนการรับเข้ามวางแผนการช่วยเหลือ ไม่มีการดำเนินการตามแผนและไม่มีการติดตามผลและไม่มี การรายงานcase
	4.1.2 บริการสำหรับ รายเดิมทุกราย	- มีแผนพัฒนาเด็กตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์ - มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กตามกระบวนการ สังคมสงเคราะห์ - มีการติดตามประเมินผลเด็กที่ยังไม่พ้นอุปการะ - มีกระบวนการส่งเด็กคืนสู่ครอบครัวเดิม ครอบครัว อุปการะหรือครอบครัวบุญธรรม - มีการติดตามเด็กที่พ้นอุปการะ
	4.1.3 Case Conference *ต้องจัดให้เด็ก ทุกราย อย่างน้อยรายละ 1 ครั้ง	- มีการจัดประชุม Case Conference อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง - มีการอภิปรายประเมินสภาพเด็กและปัญหาของเด็ก แต่ละคนตามความรู้ของแต่ละวิชาชีพอย่างครบถ้วน - มีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการอภิปราย ประเมินสภาพเด็กและปัญหาของเด็กแต่ละคนตาม ความรู้ของแต่ละวิชาชีพอย่างครบถ้วน - มีการมอบหมายงานแต่ละวิชาชีพตามแผน การดำเนินงาน - มีรายงานการประชุม Case Conference ทุกครั้ง
	4.1.4 การรักษาสีติ ของเด็กในการได้รับ การปกป้องคุ้มครองจาก บุคคลหรือหน่วยงาน ภายนอก	- มีมาตรการรักษาสีติของเด็กในการได้รับการปกป้อง คุ้มครองจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก - มีกระบวนการรักษาสีติของเด็กในการได้รับ การปกป้องคุ้มครองจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก - ไม่มีกิจกรรมที่แสวงหาประโยชน์จากเด็กในรูปแบบ ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม - ไม่นำเรื่องราวหรือภาพของเด็ก ประชาสัมพันธ์กับ บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- ไม่ประชาสัมพันธ์โดยตรงหรือแอบแฝงเรื่องราวหรือภาพของบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกผ่านสื่อขององค์กร
	4.2 บริการส่งเสริม/กระตุ้นพัฒนาเด็ก	- มีแผนส่งเสริมพัฒนาการเด็กรายบุคคลทุกราย - มีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามแผนส่งเสริมพัฒนาการเด็กรายบุคคลทุกราย - มีสภาพแวดล้อมในอาคารพักของเด็กที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก - มีการประเมินพัฒนาการเด็กทุกรายโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (Click for kids) ทุก 6 เดือนครั้ง - มีการประเมินเชาวน์ปัญญาเด็กทุกรายโดยใช้แบบประเมินเชาวน์ปัญญาเด็ก IQ ของกรมสุขภาพจิต อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
	4.3 บริการสุขภาพอนามัย	- มีแฟ้มบันทึกสุขภาพเด็กรายบุคคลทุกรายและมีข้อมูลเป็นปัจจุบัน - มีการตรวจสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปแก่เด็กปกติทุกราย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และแก่เด็กต่ำกว่าเกณฑ์ทุกราย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง - มีการตรวจสุขภาพฟันเด็กทุกราย โดยทันตแพทย์ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง - มีการให้วัคซีนป้องกันโรคครบแก่เด็กทุกราย ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด - มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงของเด็กทุกราย (เส้นรอบศีรษะ ในเด็ก 0-1 ปี) อย่างน้อย 6 เดือนครั้ง
	4.4 บริการโภชนาการ	- มีการแสดงรายการอาหารประจำเดือนให้เด็กรับทราบและแสดงความคิดเห็น - มีรายการอาหารประจำวันตามหลักโภชนาการครบ 3 มื้อ และไม่ซ้ำกันในแต่ละสัปดาห์ - มีการจัดอาหารเฉพาะสำหรับเด็กป่วย หรือเด็กที่มีโรคประจำตัว และเด็กต่ำกว่าเกณฑ์ - มีการจัดเก็บอาหารสดและแห้ง และภาชนะอย่างเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบ และตามหลักสุขาภิบาลอาหาร - ตรวจสุขภาพประจำปี

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- ผู้ประกอบอาหารมีสุขอนามัยดี ไม่เป็นโรคติดต่อ และมีการรายงานตรวจสอบสุขภาพผู้ประกอบอาหารทุกราย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
	4.5 บริการด้านการศึกษาอ่อน	- มีแหล่งเรียนรู้แก่เด็กภายในหน่วยงาน เช่น มุมความรู้ ห้องกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น - มีกิจกรรมภายในองค์กรเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็กทุกรายเพื่อเข้าสู่โรงเรียน - มีกิจกรรมภายนอกองค์กรเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็กทุกรายเพื่อเข้าสู่โรงเรียน - เด็กปฐมวัยปกติทุกรายได้รับการศึกษาตามเกณฑ์กระทรวงศึกษา - เด็กปฐมวัยทุกรายมีหนังสือเป็นของตนเอง 1 เล่ม
	4.5 บริการด้านการศึกษาโต	- เด็กปกติทุกรายได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ก่อนระดับอุดมศึกษา) เป็นอย่างน้อยเด็กที่ไม่สามารถเข้าสู่วิทยาลัยขั้นพื้นฐานได้รับการฝึกอาชีพ - มีแหล่งเรียนรู้แก่เด็กภายในหน่วยงาน เช่น ห้องเรียนรู้ ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น - มีการสอนพิเศษทุกวันโดยครูหรืออาสาสมัครเพื่อยกระดับผลการเรียนของเด็ก - มีเด็กได้เป็นตัวแทนของสถานศึกษาที่สังกัดในการร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือเป็นกรรมการนักเรียน - มีเด็กได้รับรางวัลต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษา
	4.6 การสร้างความ มีวินัยในตนเอง	- มีสภาเด็ก - มีการประชุมสภาเด็กและรายงานการประชุมทุกครั้ง - มีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการอยู่ในองค์กรและอาคารพัก - มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้เด็กมีวินัยในตนเองแก่เด็ก - มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้เด็กมีวินัยในตนเองแก่บุคลากร
	4.7 บริการ ด้านนันทนาการ	- เด็กทุกรายได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือกิจกรรมเข้าจังหวะ กลางแจ้งทุกวัน

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- เด็กทุกรายได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือ กิจกรรมสังคม เช่น กิจกรรมเข้าค่าย ทัศนศึกษา เป็นต้น อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง - เด็กทุกรายได้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เช่น จิตอาสา ศาสนกิจ เป็นต้น - มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกอาคารพักเพื่อ ความผ่อนคลาย สงบใจ หรือบันเทิง สำหรับเด็ก - เด็กทุกรายมีกิจกรรมนันทนาการหรืองานอดิเรกตาม ความสนใจอย่างน้อย 1 อย่าง
	4.8 กิจกรรมจากบุคคล ภายนอกภายใต้พระราช บัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	- กิจกรรมพัฒนาเด็กสู่ศักยภาพสูงสุด (Self-Actualization) - กิจกรรมฝึกอาชีพแก่เด็กภายในหรือภายนอกองค์กร - ให้ทุนการศึกษาหรือฝึกอาชีพแก่เด็ก - กิจกรรมเป็นผู้ช่วยพี่เลี้ยงเด็กอย่างน้อย 8 ชั่วโมง - กิจกรรมเสริมความรู้หรือกิจกรรมทางวิชาการแก่เด็ก
	4.9. บริการดูแลเด็กติดเชื้อ HIV+/เอดส์	- *ใช้เฉพาะกับสถานรองรับเด็กที่มีเด็กติดเชื้อ HIV+/เอดส์
	4.9.1 มีระบบรักษา ความลับเด็ก	- มีระบบหรือกระบวนการรักษาความลับข้อมูลของ ผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และดำเนินการตามระบบรักษา ความลับ - ไม่มีระบบหรือกระบวนการรักษาความลับข้อมูลของผู้ ติดเชื้อเอชไอวี และไม่มีการดำเนินการตามระบบรักษา ความลับ
	4.9.2 การดูแลด้าน ร่างกาย	- ดูแลเรื่องการรักษาความ สะอาด ร่างกายอย่าง สม่ำเสมอ เช่น อาบน้ำอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง แปรงฟัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง - การรับประทานยาต้าน ตามเวลา เตรียมหักเม็ดยาให้ ปลุก บอก เตือน ให้รับประทานยาให้ตรงเวลา - นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 6-8 ชั่วโมง - ออกกำลังกายให้พอเหมาะกับสภาพร่างกาย ผู้ที่ยัง ไม่เคยออกกำลังกายควรเริ่มต้นแต่เล็กน้อยแล้วค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น เมื่อร่างกายแข็งแรงขึ้น

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- เมื่อมีอาการเจ็บป่วยรีบพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แม้การเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย เช่น ไข้หวัด เพื่อป้องกันโรคลุกลาม อันเป็นเหตุให้สุขภาพร่างกายอ่อนแอ
	4.9.4 ให้การศึกษาเรื่อง การป้องกันการติดเชื้อและ แพร่กระจายเชื้อโรคเอดส์ อย่างถูกต้อง	- สอนและบอกการป้องกันการติดเชื้อ ไม่ให้ใช้ของ ร่วมกันกับคน อื่น และการดูแลความสะอาดเมื่อเป็น ประจำเดือนโดยให้ เก็บผ้าอนามัยให้มิดชิด - สอนให้ระวังเรื่องการคบเพื่อน ผู้ชายไม่ให้ไปมี เพศสัมพันธ์กับเพื่อนชาย
	4.9.5 ด้านบุคลากรที่ ดูแลผู้เลี้ยงดูเด็กติดเชื้อ HIV ⁺ /เอดส์	- เป็นทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วยอย่างน้อย นักสังคม สงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล - มี ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น - มีความรู้เกี่ยวกับการให้การปรึกษาพื้นฐาน และทักษะ การปรึกษา - มีความรู้และทักษะเพื่อถ่ายทอดเพื่อให้เข้าใจเรื่อง การกินยาอย่างต่อเนื่อง การดูแลรักษาสุขภาพตนเอง การป้องกันการรับและการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีระหว่าง คู่เพศสัมพันธ์ การสอนเพศศึกษา และอนามัยเจริญพันธ์ - ต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรการดูแลเด็กเอดส์ อย่างน้อย ปีละ 1 เรื่อง
	4.9.6 มีการประเมิน การให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี ทุกปี	- ผู้ติดเชื้อเอชไอวียอมรับความเจ็บป่วยเรื้อรังของตน และมีเป้าหมายความหวังในอนาคต รวมทั้งการมีชีวิตรื่น ยาว ร้อยละ 100 1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีความเป็นอิสระ ดูแลตนเองได้ รวมทั้งสามารถรับผิดชอบในการรักษาของตนเองและมี ส่วนร่วมใน การตัดสินใจร้อยละ 100 2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีการส่งต่อบริการด้านสุขภาพจิต ในเวลาเดียวกับบริการด้านการแพทย์ร้อยละ 100 3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีการฝึกทักษะชีวิตต่างๆ (เช่น เป้าหมาย ด้านการศึกษา การฝึกอบรมในการทำงาน) ร้อยละ 100 - ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้รับการดูแลด้านการแพทย์ที่ ครอบคลุมและต่อเนื่องร้อยละ 100

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	4.10 การคืบคลานเด็กสู่ครอบครัวหรือสังคม 4.10.1 เด็กอ่อน	- มีกระบวนการการคืบคลานเด็กสู่ครอบครัว - มีการเยี่ยมบ้านเด็กที่สามารถติดตามครอบครัวได้ทุกราย - มีการหาครอบครัวอุปการะหรือครอบครัวบุญธรรมแก่เด็กไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 - มีกระบวนการเตรียมตัวเด็กและครอบครัวก่อนคืบคลานสู่ครอบครัว - มีรายงานการติดตามผลหลังจากที่เด็กคืบคลานสู่ครอบครัวอย่างน้อย ปี ละ 1 ครั้ง
	4.10.2 เด็กโต	- มีกระบวนการการคืบคลานเด็กสู่ครอบครัวหรือสังคม - มีการหาครอบครัวอุปการะหรือจำหน่ายเด็กสู่ครอบครัวเดิมหรือญาติหรือพ้นจากอุปการะไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 - มีการเยี่ยมบ้านเด็กที่สามารถติดตามครอบครัวได้ทุกราย - มีกระบวนการเตรียมตัวเด็กก่อนคืบคลานสู่ครอบครัวหรือสังคม - มีกระบวนการเตรียมตัวครอบครัวเด็กก่อนคืบคลานสู่ครอบครัวหรือนายจ้างก่อนคืบคลานสู่สังคม
	4.11 การประเมินความพึงพอใจของเด็กและผู้ให้บริการต่อการให้บริการขององค์กร	- การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสถานรองรับเด็ก คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 - การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสถานรองรับเด็ก คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 - การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสถานรองรับเด็ก คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสถานรองรับเด็ก คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 - การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสถานรองรับเด็ก คิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
มาตรฐานที่ 5 ด้าน ตัวเด็ก (3 องค์ประกอบ 40 ตัวชี้วัด)	5.1 พัฒนาการด้านร่างกาย 5.1.1 เด็กกลุ่มปกติอ่อน	- มีเด็กที่มีน้ำหนักตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีส่วนสูงตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - (อายุ 0-1 ปี) มีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- (อายุ 1-6 ปี) มีสัดส่วนรูปร่างสมวัย (ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง) ตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีภาวะโภชนาการตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีความสามารถด้านร่างกาย*ตามวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - *ใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ - **เกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโต ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
	5.1.1 เด็กกลุ่มปกติโต	- มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย* ตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีสัดส่วนรูปร่างสมวัย (ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง) ตามเกณฑ์** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีภาวะโภชนาการตามเกณฑ์ ** ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - ไม่มีเด็กเจ็บป่วยร้ายแรงหรือเป็นโรคติดต่อตามฤดูกาล - ไม่มีเด็กได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุที่ป้องกันได้ (เกิดภายในองค์กร) - *ใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ - **เกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโต ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
	5.1.2 เด็กกลุ่มเสี่ยง	- เด็กทุกรายได้รับการกระตุ้นพัฒนาการทางกายและบันทึกรายงานทุกวัน - เด็กทุกรายได้รับอาหารเสริมอย่างเหมาะสมและถูกหลักโภชนาการ - เด็กมีพัฒนาการทางกายดีขึ้นจนปกติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - ไม่มีเด็กเป็นโรคติดต่อตามฤดูกาล - ไม่มีเด็กได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุที่ป้องกันได้ (เกิดภายในองค์กร)

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	5.1.3 เด็กกลุ่มพิเศษ	- เด็กทุกรายได้รับการกระตุ้นพัฒนาการทางกายและบันทึกรายงานทุกวัน - เด็กทุกรายได้รับอาหารเสริมอย่างเหมาะสมและถูกหลักโภชนาการ - เด็กทุกรายได้รับยาและการรักษาจากแพทย์ที่โรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง - ไม่มีเด็กเป็นโรคติดต่อตามฤดูกาล - ไม่มีเด็กได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุที่ป้องกันได้ (เกิดภายในองค์กร)
	5.2 พัฒนาการด้านจิตใจ-สังคม 5.2.1 เด็กอ่อนทุกกลุ่ม	- มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านจิต-สังคมตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - *ใช้แบบวัด EQ/แบบทดสอบ SDQ - ไม่มีเด็กโยกตัวไปมาเมื่ออยู่ตามลำพัง - เด็กทุกคนสามารถมองหน้า-สบตาเมื่อพูดคุยด้วย - เด็กปฐมวัยสามารถเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัยได้ - เด็กทุกคนสามารถรอคอยได้ - มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านจิต-สังคมตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - *ใช้แบบวัด EQ/แบบทดสอบ SDQ - เด็กทุกคนสามารถมองหน้า-สบตาเมื่อพูดคุยด้วย - เด็กทุกคนได้ทำกิจกรรมจิตอาสาภายในหรือภายนอกองค์กร - เด็กที่เคยเจ็บป่วยทางจิตได้พบจิตแพทย์และกินยาอย่างสม่ำเสมอ - เด็กทุกคนไม่สูบบุหรี่และหรือยาเสพติด
	5.3 พัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กอ่อน	- มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 - มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 - มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40

ด้าน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		- มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 - มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 - *ใช้แบบทดสอบ IQ - มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามเกณฑ์อายุ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - *ใช้แบบทดสอบ IQ - มีเด็กที่สามารถอ่านและเขียนชื่อของตนเองได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 - มีเด็กที่สามารถอ่านป้ายสัญญาณได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 - มีเด็กที่จบการศึกษาพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - มีเด็กที่เรียนจบระดับอุดมศึกษา

ที่มา. มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ จาก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555.

สรุป มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เป็นมาตรฐานชาติในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้มาตรฐาน และเป็นกรอบ ทิศทาง หรือเครื่องมือในการดำเนินงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบผลสำเร็จ มีทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดองค์กรและการบริหาร 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านสภาพแวดล้อม 4) ด้านบริการและกิจกรรมสำหรับเด็ก 5) ด้านตัวเด็ก มีทั้งหมด 37 องค์ประกอบ 322 ตัวชี้วัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ ศึกษา รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านให้ละเอียด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ และเด็กได้รับการพัฒนา ทั่วรอบด้าน

2.3 แนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2553

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) ได้จัดทำมาตรฐานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานตามหลักวิชาการ

สำหรับมาตรฐานดังกล่าวได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.3.1 มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ด้านการบริหาร

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจะต้องมีเด็กจำนวน 2-5 ปี เข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

1.1.2 จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.1.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

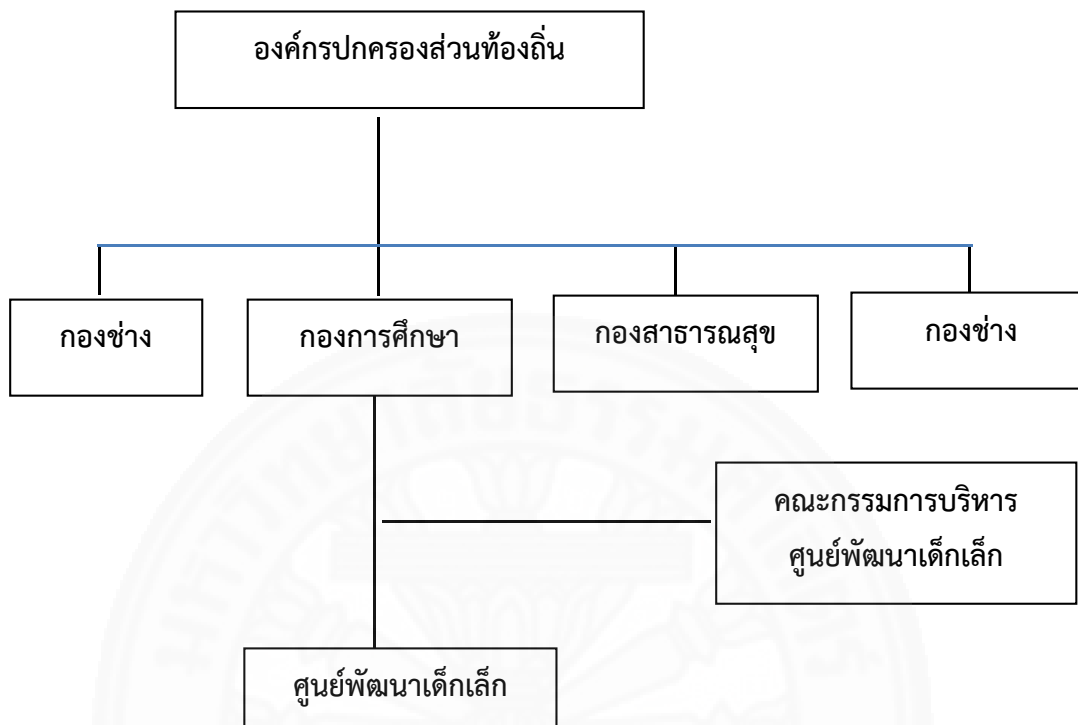
1.1.4 จัดตั้งแผนดำเนินงานได้แก่ สำรวจจมนประชากรเด็กเล็ก 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และงบประมาณ เป็นต้น

1.1.5 จัดทำระเบียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6 รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

กรณีไม่มีสถานที่ก่อสร้าง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์อนุญาต ให้ใช้สถานที่ก่อสร้างและการบริหารจัดการศูนย์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ที่มา. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553.

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาขอบข่ายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาหรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และยุติข้อความคิดเห็นชอบจาก สภาท้องถิ่น ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น และจัดทำสถิติเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นต่อไป

2) จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอขอรับรองประมาณในการดำเนินการจาก ผู้มีอำนาจอนุมัติ (ตัวอย่างโครงการปรากฏในภาคผนวก)

3) จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน
- 2) ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเสนอต่อต้นหน่วยงานต้นสังกัดเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น
- 3) จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 5) รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครอง

ส่วนท้องถิ่นทราบ

1.4 การยุบ/เลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน
- 2) นำผลที่ได้จากการประชุมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความต่อสภาท้องถิ่น
- 3) ประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้สิ้นสุดเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา
- 4) รายงานยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วน

ท้องถิ่นทราบ

1.5 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ

การเรียนรู้

- การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

- การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือใกล้เคียง ได้ตามศักยภาพ

จัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยให้เด็กเล็กมีการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย ศักยภาพของเด็กแต่ละคน

- กรณีจำเป็นต้องให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สักปิดศุนย์ฯ ได้ไม่เกิน 15 วัน

1.6 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูผู้ช่วยดูแลเด็ก มีหน้าที่ดังนี้

- กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบาย และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้าน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาศุนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศุนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศุนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรใน ศุนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศุนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มิถุหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

1) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

- ค่าอาหารเสริม(นม)
- ค่าอาหารกลางวัน
- ค่าตอบแทน และค่าครองชีพบุคลากร
- เงินประกันสังคม ของบุคลากร
- ค่าวัสดุการศึกษา
- ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล

2) งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- จัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอความเห็นชอบต่อสภาท้องถิ่น
- จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
- จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี
- ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ
- จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

3) งบประมาณรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ดำเนินการตามกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

4) การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

- แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก
- แจกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล /ผู้ช่วย สำนวญความต้องการสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประสิทธิภาพ ความสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก
- ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ
- จัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์
- ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก

3. การบริหารงานบุคคล

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

- 1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสรรหาและเลือกบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

- 2) การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน(ครู : นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยการจัดการศึกษาห้องละ 20 คน

- อัตราผู้ช่วยครูดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่นๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดตามความเหมาะสม

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ

3.4 การประเมินผลปฏิบัติงาน

3.5 การพัฒนาบุคลากร

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชนและสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนจากกรมศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนประถมศึกษาในศาสนสถาน

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแล และพัฒนาจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้

- 1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 4) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
- 5) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ

ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวโดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการ ทั้ง 5 งาน อย่างไรก็ตาม ในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการนักเรียนเป็นงานกลุ่มเดียวกัน และ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พัสดุเป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้นการบริหารงานทั้ง 5 งาน ให้มีคุณภาพมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ

มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(1) สรรหา หรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น หัวหน้าศูนย์ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้ทำความสะอาด โดยใช้หลักเกณฑ์การสรรหาการจ้างและต่อสัญญาจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ยกเว้นกรณีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด การจ้างและการต่อสัญญาจ้าง ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์วัด/มัสยิดเป็นผู้พิจารณาสรรหาและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดจ้าง

(2) กำหนดจำนวนอัตรากำหนดบุคลากร และเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

- ผู้ดูแลเด็ก จำนวนสัดส่วนต่อเด็กเล็ก 1 : 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน

- ผู้ประกอบอาหารกำหนดจำนวนได้ตามความจำเป็น เหมาะสมตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ผู้ทำความสะอาดกำหนดจำนวนได้ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขนาดเล็ก (จำนวนเด็กไม่เกิน 200 คน) มีอัตราไม่เกิน 2 คน ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ (จำนวนเด็กตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป) มีอัตราไม่เกิน 4 คน ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิหรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนี้

ก) ผู้มีวุฒิการศึกษาภาคบังคับและมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 4,880 บาท หากมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีหนังสือรับรองกำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,530 บาท

ข) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,260 บาท

ค) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือปริญญาอื่นที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรองกำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 7,630 บาท

ง) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตาม ก) ข) ค) ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

จ) สิทธิ หรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับ

- กำหนดการจัดชั้นเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน หากมีเศษเกิน 10 คนให้จัดเพิ่มได้อีก 1 ห้อง

(3) จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร

(4) กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(5) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร

(6) นิเทศ อบรม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

(7) บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอื่นๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดไว้

2.3.2 มาตรฐานด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารและผู้ทำ ความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

2.3.2.1 ด้านคุณสมบัติ

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการ กองหัวหน้ากองการศึกษา ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

- มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

- มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

2. บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

- หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตราฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้าง ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขา วิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปริญญาอื่นๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตราฐานทั่วไป ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

3) มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่ใช่ผู้ติดสารเสพติด

- ผู้ดูแลเด็ก มีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตราฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้าง ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตราฐานทั่วไป ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

3) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

4) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

เว้นแต่ความผิด ที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่ใช่ผู้ติดสารเสพติด

6) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กอย่างเหมาะสม

7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุ่มเยือกเย็น และมีความ
ขยันอดทน

8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

- ผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้น วุฒิการศึกษา ควรจบ
การศึกษา ไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ และควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

- ผู้ทำความสะอาด มีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้นวุฒิการศึกษาควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่า
ภาคบังคับ

2.3.2.2 ด้านบทบาทหน้าที่

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กอย่างยั่งยืน

2) สร้างงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์
การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครู

3) ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรัก เพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

4) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่าย
การพัฒนาเด็กปฐมวัย

5) ระดมทรัพยากรเพื่อบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้น
การมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน

6) กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมี
คุณภาพ ได้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร
และการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่าง
ถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยความเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

ผู้ดูแลเด็ก ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มี
พัฒนาการทุก ด้านตามวัย

2) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนา ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริม ให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก

3) สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่างๆ ของเด็ก เพื่อจะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่

4) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็ก ทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวเพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง

6) มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้

- การพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อ ที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรมเครือข่ายสำหรับผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ดูแลเด็ก

7) รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานในด้านต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่างๆ ในชุมชน ดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชน โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏ) กระทรวง

สาธารณสุข (กรมอนามัยกรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพอากาศ) เป็นต้น

- องค์การเอกชน สมาคม และมูลนิธิต่างๆ เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยู ซี เอ มูลนิธิเด็กอ่อน ในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง นราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอद्य.) องค์การยูนิเซฟ เซฟเดอะчилเดรน ยู เอส เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิ มูลนิธิ ดวงประทีป เป็นต้น

- แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็กในนิคมต่างๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมราชภัฏประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างๆ โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ศูนย์สื่อประจำหมู่บ้านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์ส่งเสริมเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครู หรือข้าราชการอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้ หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

ผู้ประกอบการ ควรมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะถูกอนามัย และโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การจัดสถานที่เตรียมและปรับปรุงอาหาร จัดเครื่องสุขภัณฑ์เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ

ผู้ทำความสะอาด ควรมีบทบาทหน้าที่ในการทำความสะอาด ดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.3.1 ด้านอาคารสถานที่

1. ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกัน ภาวะภัยต่างๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

2. จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม และความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

3. ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่างต่างๆ

ทางเข้า-ออก จากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใดๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า-ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

4. ประตู-หน้าต่าง

ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู-หน้าต่างๆ ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆ มาปิดกั้น ช่องทางลม และแสงสว่าง

5. พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉพาะประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับ จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1. บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการ จัดดำเนินการ ดังนี้

- จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

- อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

- จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

- หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่างๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

2. บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและ แยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือ การอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่โล่งหรือเปียกต้อง คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการ เกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

3. บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับ จำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาด อย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

4. บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัด ห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

5. บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจาก บริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก

6. บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและ แปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วน สว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

7. ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่ง ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรถูกปิดจากห้องพัฒนาเด็ก หากห้องส้วม อยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็น การเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

8. ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะดวก และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของ กิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียว

ต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

9. บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

10. บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเตี้ย เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

2.3.3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ภายในอาคาร

1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก (Lieberman, 1991)

1.2 เสียง เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกิน (ระหว่าง 60-80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

1.3 การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสมสำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2. ภายนอกอาคาร

2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควร กับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่นๆ ได้ ก็ ควรปรับใช้ในพื้นที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็ก ในสถานที่อื่นๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็ก ปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (Lieberman, 1991)

2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ของระเบียงต้องสูงจากที่นั่ง ไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งาน ปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

2.3.3.3 ด้านความปลอดภัย

1. มาตรการป้องกันความปลอดภัย

1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคาร

1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่า ที่กำหนด จะต้องมียาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่ แดกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม

1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วาง ไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาด ไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบ ตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควร ปลุกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

1.8 มีระบบการล็อคประตูในการเข้า-ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับ เจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกัน ด้านสุขอนามัย

1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมียกระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสม กับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถ ใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

2. มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่า ปีละ 1 ครั้ง

2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัย และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานี ตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิด เหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับ การปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณี อาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

2.3.4 มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็ก

การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อมๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ ประสานสัมพันธ์กัน

1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย

1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

2. คุณลักษณะตามวัย

เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก มีดังนี้

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น

- อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดิน ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระฉับกระเฉงไม่ชอบบอญญะ เป็นต้น

- อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดัดกระดุม ผูกเชือก รongเท้า ฯลฯ

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

- อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม กลัว การพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น

- อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง สนใจ เป็นต้น

- อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

2.3 พัฒนาการด้านสังคม

- อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาด (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอคอย เป็นต้น

- อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่น ได้รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่ได้ เป็นต้น

- อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมาย ร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- อายุ 3 ปี ได้แก่ สำหรับสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกัน และต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่างๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้รู้จักใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ เป็นต้น

- อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น

- อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ-สกุล อายุ ตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ-เล่าเรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เริ่มเข้าใจสิ่งเป็นนามธรรม นับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

3. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1 หลักการจัดประสบการณ์

3.1.1 จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม และอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

3.2.1 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับ อายุวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.2 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็ก ได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และ คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและ สาระการเรียนรู้

3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

3.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบ ร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

3.2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่ หลากหลาย และอยู่ใน วิถีของเด็ก

3.2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้น ในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

3.2.9 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้ง การวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3.2.10 จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัย ในชั้นเรียน

4. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้ หลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและ อย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการ จัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

4.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

4.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

4.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

4.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

4.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน มีครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

4.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

4.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

4.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย

เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่ เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

4.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่าง หลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

4.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึก นึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้ มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่ แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่ เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

4.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรี เป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

5. โภชนาการสำหรับเด็ก

เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของ เด็กตามพัฒนาการ ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้แก่

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์	ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ กุ้ง ปลา เครื่องใน เช่น ตับ ปอด หัวใจ ไข่ต่างๆ ถั่วเมล็ดแห้ง ต่างๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่ว ลิสง และอาหารที่ทำจากถั่ว นม และผลิตภัณฑ์จากนม	ช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมร่างกาย ส่วนที่สึกหรอ เครื่องในช่วยสร้าง และบำรุงโลหิต นมช่วยสร้างกระดูก และฟัน เนื้อสัตว์ ประเภทอาหาร ทะเลช่วยป้องกันโรคคอพอกเด็ก อยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหาร หมู่นี้มาก

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง	ได้แก่ ข้าวต่างๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว แป้งต่างๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งมันสำปะหลังและอาหารที่ทำจากแป้ง เช่น ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ ขนมจีน ขนมปัง หัวเผือก มันต่าง	ให้กำลังงานและความอบอุ่น แก่ร่างกายทำให้มีแรงเคลื่อนไหวทำงานได้
หมู่ที่ 3 ผักใบเขียว เหลือง	ได้แก่ ผักใบเขียวเหลืองและผักเป็นหัวต่างๆ เช่น ผักบุ้ง คื่นหี๋ ตำลึง ฟักทอง กะหล่ำปลี มะเขือต่างๆ	บำรุงสุขภาพทั่วไปให้แข็งแรง บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน สร้างและบำรุงโลหิต ช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่นได้เต็มที่ และมีเส้นใยเป็น การช่วยให้การขับถ่ายสะดวก
หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่างๆ	ได้แก่ ผลไม้สดต่างๆ เช่น มะละกอ กล้วย ส้ม มะม่วง ฝรั่ง	ช่วยบำรุงสุขภาพ และป้องกันโรคต่างๆ ช่วยให้ร่างกายสดชื่น บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน
หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์ และพืช	ได้แก่ ไขมันจากสัตว์ เช่น มันหมู มันไก่ ไขมันจากพืช เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันงา กะทิ	อาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูงและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ เป็นตัวช่วยละลายวิตามินหลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

หมายเหตุ. เด็กปฐมวัยควรได้ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอทุก 45 นาที เพื่อให้สมองสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

2.3.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนจากทุกภาคส่วน

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการตามแนวทางต่างๆ ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

2. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น ระยะเวลา เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯ และชุมชน

3. มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้ โดยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือแผ่นพับ การออกไปเยี่ยม บ้านเด็ก ฯลฯ

4. มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่างๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

5. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่างๆ ของหน่วยงานดังนี้

5.1 การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ องค์กรภาครัฐอื่น

5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือมี ผู้อุทิศให้

6. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่างๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัย

2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก

3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก

4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
แนวทางปฏิบัติงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

3. ส่งแผนงานและปฏิทินงาน ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

พิจารณาเห็นชอบ

4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ดำเนินการตามแผนและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

6. สรุปผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ

และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3. ประเมินผลการพัฒนา

4. สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐานการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญและเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2.4 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 204 แห่ง มีผู้ดูแลเด็ก จำนวน 612 คน และเด็ก จำนวน 8,734 คน และได้มีการตรวจมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ, 2559) ดังนี้

มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า อัตราส่วนของครูกับเด็กยังไม่เหมาะสม บุคลากรบางแห่งมีการอบรมครู ไม่ครบถ้วน และไม่ได้จบหลักสูตรปฐมวัย ทำให้มีความแตกต่าง ทางศักยภาพในการดูแลเด็ก ควรจะมีการอบรมพัฒนาศักยภาพครูทุกคน โดยให้ครูประเมินตนเองว่าขาดความรู้ ด้านใดเพื่อให้ตรงกับความต้องการ

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า พื้นที่ที่ใช้สอยในอาคารเรียนเน้นความสะอาด เรียบร้อยเฉพาะจุดที่ลับตาคน ควรมีการทำความสะอาด 5 ส และควรมีแผนทำความสะอาดรายวัน สัปดาห์ รายเดือน ห้องน้ำห้องส้วม ไม่เพียงพอ จำนวนโถส้วมที่เหมาะสม โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถต่อเด็ก 10- 12 คน ควรจัดให้มีโถส้วมขนาดเหมาะกับตัวเด็ก การติดกลอนที่ห้องน้ำครูควรอยู่สูงกว่าจะเอื้อมถึง ป้ายบอกห้องน้ำห้องส้วม ชาย-หญิง ควรมีป้ายสัญลักษณ์ ให้เด็กมองเห็น ตัวอาคารความแข็งแรงมั่นคง สนามเด็กเล่นจะต้องปรับให้เป็นพื้นเรียบ ไม่มีหลุมมีบ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งพบจุดเสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น บั๊มน้ำ ควรทำที่ปิดปั๊ม ให้ชัดเจน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่ง ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการการดูแลเด็กปฐมวัย ขาดแผนการเรียนการสอน ยังไม่มีความรู้ด้านโภชนาการที่เหมาะสมของเด็กรวมทั้ง การใช้เครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการ ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก ครูควรมีแผนงานโครงการ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการ การจัดเมนูอาหารควรปรับเปลี่ยนเมนูอาหารที่มีคุณภาพ ด้านสุขาภิบาลควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการ ในเรื่องสุขาภิบาลอาหาร และได้มีการตรวจสอบคุณภาพเกลือในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งไม่ได้มาตรฐานในการเก็บเกลือ ซึ่งจะต้องมีการเก็บในกระปุกมิดชิด ไม่ให้โดนความชื้น

ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีการทำสมุดบันทึกและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีทะเบียนคุมเอกสารและมีการบันทึกกิจกรรมการให้บริการศูนย์เรียนรู้ ศูนย์เด็กเล็กควรสนับสนุนหนังสือเด็ก หนังสือนิทานเพื่อให้ผู้ปกครองยืมไปอ่านให้ลูกหลานฟังตั้งแต่เด็กแรกเกิด 3- 5 ปี

มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ได้ดึงเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีการดำเนินงานตามมาตรฐาน ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ดังนี้ (คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , 2553)

2.4.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือและสนับสนุนของประชาชนในชุมชนนั้นๆ แบ่งการบริหารออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล

2.4.2 มาตรฐานด้านบุคลากร

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2.4.3 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น
2. สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น
3. ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

2.4.4 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม เป็นพื้นฐานของการศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค

ตาราง ที่ 2.1

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.1 ด้านการบริหาร 1.1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.1.2 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.1.3 การยุบ/เลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.1.4 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ 1.1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ 1.2.1 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 1.2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.2.3 งบประมาณรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ที่ 2.1

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
	1.3 การบริหารงานบุคคล 1.3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับเปลี่ยนสภาพ 1.3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ 1.3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน 1.3.5 การพัฒนาบุคลากร 1.4 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.4.1 งานบุคลากรและการบริหารจัดการ 1.4.2 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 1.4.3 งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 1.4.4 งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน 1.4.5 งานธุรการ การเงิน และพัสดุ
2. มาตรฐานด้านบุคลากร	2.1 ด้านคุณสมบัติ 2.1.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.1.2 บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2.2 ด้านบทบาทหน้าที่ 2.2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.2.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2.2.3 ผู้ดูแลเด็ก 2.2.4 ผู้ประกอบอาหาร 2.2.5 ผู้ทำความสะอาด

ตาราง ที่ 2.1

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
3. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.1 ด้านอาคารสถานที่ 3.1.1 ที่ตั้ง 3.1.2 จำนวนชั้นของอาคาร 3.1.3 ทางเข้าออกและประตูต่างๆ 3.1.4 ประตู หน้าต่าง 3.1.5 พื้นที่ใช้สอย 3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม 3.2.1 ภายในอาคาร 3.2.2 ภายนอกอาคาร 3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม 3.3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย 3.3.2 มาตรการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และ กิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4.2 คุณลักษณะตามวัย 4.3 การจัดประสบการณ์ 4.4 การจัดกิจกรรมประจำวัน 4.5 โภชนาการสำหรับเด็ก
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและ สนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน	5.1 จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบให้เห็นประโยชน์ และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5.2 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ทราบเกี่ยวกับการดำเนินการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5.3 มีการประสานงานประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนทราบ 5.4 มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตาราง ที่ 2.1

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
	5.5 จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5.6 จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน 5.7 จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	6.1 พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย 6.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพ 6.3 สร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล ผู้ช่วยครูดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุป ปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและเด็กได้รับการพัฒนาทุกรอบ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและให้ได้มาตรฐานการ ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย วิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนรวมทั้งส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เด็กปฐมวัยที่เข้ารับบริการภายในศูนย์จะต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

2.5.1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เป็นกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกำกับดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ในความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลังและความสามารถ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู ผู้ดูแลเด็ก/ครูผู้ช่วยดูแลเด็ก มีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงาน ด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขณะที่ วราลักษณ์ นันตะริ (2553) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเน้นการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ และประชุมปฏิบัติการเป็นหลัก มีขั้นตอนในการดำเนินงานคือ คณะกรรมการ

บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ โดยเข้าร่วมจัดกิจกรรมใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการเรียนการสอน เพื่อไปพัฒนาการเรียนการสอน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแล และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนหลากหลาย มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ซึ่งผลการจัดกิจกรรมทำให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกันในกลุ่มชุมชน

นอกจากนี้ การศึกษาของสันติชาติ บุรัตน์ (2553) พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการระดมความคิดเห็น วางแผน ลงมือปฏิบัติและส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือตามบทบาทหน้าที่ ตามศักยภาพที่สามารถปฏิบัติได้ การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการนำกลยุทธ์มาพัฒนา คือ การนำการประชุมแบบ AIC การมอบหมายงาน การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การนิเทศติดตามประเมินผล กิจกรรมเชิดชูเกียรติ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ และ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

2.5.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมาก เพราะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจะทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ สันติชาติ บุรัตน์ (2553) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำเทคนิคแบบ AIC มาใช้ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมส่งเสริม การสร้างความตระหนักในการส่งเสริมความร่วมมือของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก โดยการประชุมแบบมีส่วนร่วม และควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง เพราะเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

นอกจากนี้ วราลักษณ์ นันตะรี (2553) ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านอื่นๆ เช่น การระดมทุน เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.5.3 การพัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในช่วง 0-5 ปี ซึ่งเป็นวัยของการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรอบด้าน การเตรียมความพร้อมของเด็กวัยนี้จึงมีความสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมตามวัย และจากข้อมูลของ นักเศรษฐศาสตร์ รางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ศ.ดร.เจมส์ เจ เฮกแมน จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว” โดยคืนผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า เป็นทั้งการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ ลดอัตราการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และองค์การ ยูนิเซฟ ซึ่งเป็นหน่วยงานของสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม พัฒนาการสุขภาพ รวมถึงความเป็นอยู่ของแม่และเด็กในประเทศกำลังพัฒนาระบุว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์ สูงขึ้นกว่าปกติ และนำไปสู่การมีโอกาสในการเรียนรู้ต่อในระดับที่สูงขึ้น และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพมีรายได้สูง ส่งผลให้อัตราการก่อคดีหรือสร้างปัญหาสังคมลดน้อยลง (อภิวัฒน์การเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย, 2557)

ในขณะที่ ธัญญา รุจิเสถียรทรัพย์ (2546) พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนประจำการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ซึ่งมีเนื้อหา 14 หมวด ได้แก่ บทบาทของผู้ดูแลเด็ก ภาวะอารมณ์ของผู้ดูแลเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย การปลูกฝังวินัยและจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การเล่นของเด็กปฐมวัย สื่อการเรียนรู้ การจัดหา การประดิษฐ์และการซ่อมแซมของเล่น การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย อาหารและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย การป้องกันโรคและอุบัติเหตุ นโยบายการพัฒนาเด็กของหน่วยงาน ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย 300 ชั่วโมง วิธีการอบรมทั้งการสร้างตระหนักในการเป็นผู้ดูแลเด็ก การอบรมภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติงาน โดยมีสัดส่วนที่ยึดหยุ่นตามแต่ละวิธีการอบรม ส่วนการประเมินผลนั้น มีทั้งในการประเมินภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่เก็บค่าบริการต่ำมีความเห็นว่า หลักสูตรนี้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก และในการฝึกอบรมก่อนประจำการควรมีความต่อเนื่องกันและมีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนในการฝึกอบรมนั้น ควรให้ความสำคัญกับการยกตัวอย่างหรืออธิบายรูปแบบ

วิธีการต่างๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ เช่น รูปแบบ หรือวิธีการติดต่อกับครอบครัว และชุมชน อีกทั้งการฝึกอบรมควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลเด็กได้เข้าไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยวิทยากรเป็นคนให้คำแนะนำปรึกษาเป็นระยะ เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กได้สร้างความคุ้นเคยและเห็นประโยชน์จากแหล่งทรัพยากร

และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยของ สุภาวีนี ลายบัว (2554) พบว่า จากการแจกแบบสอบถามความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมผู้ปกครอง ด้านการให้คำปรึกษา ด้านห้องสมุดสำหรับผู้ปกครอง ด้านการเยี่ยมบ้าน และความรู้ของผู้ปกครองในการเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า 1) การให้ความรู้ของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูงสุด 2) ความรู้ของผู้ปกครองในการเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4 ด้านของผู้ปกครองและรายได้ อยู่ในระดับมาก 3) การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานีมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ฉวีวรรณ ยัมกระโทก (2550) พบว่า ผู้ดูแลเด็กได้มีการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมมากที่สุด ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีผลต่อการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการแต่ละด้านพบว่า ประสบการณ์ในการดูแลเด็กมีผลต่อกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์ได้แก่ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีผลต่อการจัดประสบการณ์ในการดูแลเด็กที่ส่งเสริมพัฒนาการแต่ละด้านโดยจำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา ปริญญาตรีพบว่า ระดับวุฒิการศึกษาของผู้ดูแลเด็กมีผลต่อการจัดกระบวนการส่งเสริมพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับปัญหาการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบปัญหาคือ 1) ขาดสื่อประเภทเกมส์ การศึกษาและส่วนใหญ่ไม่เน้นให้เด็กเล่นเกมส์ 2) ขาดสื่อและของเล่นเสริมการจัดประสบการณ์ 3) อายุของเด็กในห้องเรียนแตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดประสบการณ์ 4) ขาดอุปกรณ์การเล่นกลางแจ้ง 5) ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อ

2.5.4 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับ กฎระเบียบ มาตรฐาน ทักษะในการทำงาน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการ เช่น การวางแผนงาน โครงสร้างอัตรากำลัง งบประมาณสนับสนุน เพื่อให้ศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก มีคุณภาพและได้มาตรฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) จึงได้มีการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ให้ได้มาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย (คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือและสนับสนุนของประชาชนในชุมชนนั้นๆ แบ่งการบริหารออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

3. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้

3.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น

3.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

3.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ

คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม เป็นพื้นฐานของการศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค

ขณะที่ เบญจวรรณ ศรศรี (2556) พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้านประกอบด้วย ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ยังขาดเสถียรภาพในการบริหารจัดการทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ร่วมกับโรงเรียนทำให้การบริหารจัดการงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ด้านบุคลากร พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนมากที่สุด คือ ครูผู้ดูแล มีคุณธรรม จริยธรรมสุขภาพจิตที่ดี สามารถปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ครูผู้ดูแล หัวหน้าศูนย์ ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก และครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กให้มีการเจริญเติบโตทุกด้านตามวัย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนมากที่สุด เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว แปรงสีฟัน ของเด็กมีครบ ทุกคน การจัดพื้นที่ภายในอาคารสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวกเหมาะกับการทำกิจกรรม ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าอยู่ในภาพรวมระดับมาก เรียงจากคะแนนมากที่สุด เด็กแสดงความสนใจ ขอบบอกรู้อยากเห็น มีอารมณ์ร่วมไปกับรูปทรงของงานศิลปะเสียงดนตรี ท่าทางและจังหวะ การเคลื่อนไหว และสนใจใฝ่รู้ธรรมชาติรอบตัว เด็กมีลักษณะพฤติกรรม ที่สามารถแสดงออกตามพัฒนาการทางด้านสังคมได้อย่างเหมาะสมกับวัย สามารถกำหนดกฎเกณฑ์กติกาของสถานศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนมากที่สุด ศูนย์สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารศึกษาและครู ให้คำแนะนำปรึกษาการดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การร่วมมือระหว่างบุคลากรฝ่ายต่างๆ อาทิ คณะผู้บริหารฯ สมาชิกสภาฯ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงจากคะแนนมากที่สุด ศูนย์ ฯ ส่งเสริมการเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาศูนย์ ให้มีศักยภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำของเครือข่าย เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้ง ครูผู้ดูแล คณะกรรมการศูนย์ มีความเข้าใจในหลักการแนวทางในการพัฒนาเครือข่าย

นอกจากนี้ เบญจวรรณ ศรศรี (2556) ได้เสนอแนะผลการวิจัย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ

1.1 คณะกรรมการศูนย์ ฯ จะต้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบ การดำเนินงาน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 จัดให้มีผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง และ นำผลที่ได้ ไปประกอบการปรับปรุงและพัฒนาแผน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการกำหนดโครงสร้างราชการและ บุคลากรที่รับผิดชอบศูนย์ฯ อย่างชัดเจน

1.4 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องพิจารณาบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสมกับเด็ก

1.5 การคัดเลือก คณะกรรมการศูนย์ ฯ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การพิจารณาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านบุคลากร

2.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการทำระบบประกันคุณภาพภายใน และนำผลที่ได้ ปรับปรุงการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีความรู้ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร และการจัดการภายในศูนย์ ฯ ตามที่นโยบายกำหนด

2.3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีความรู้ จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพการบริหารการศึกษา

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับเด็ก โดยมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อ 1 คน

3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดห้องพยาบาล หรือที่พักสำหรับเด็กป่วย ส่งเสริมให้ครูหรือพี่เลี้ยง ได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นประจำทุกปี

3.3 ห้องน้ำห้องส้วมมีแสงสว่างเพียงพอ และมีเพียงพอสำหรับเด็ก 3.4 สถานที่ปรุงอาหาร ควรสะอาด ปลอดภัย มีที่จัดเก็บเหมาะสม

4. ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการวางแผนนำผลประเมินไปพัฒนาเด็ก

4.2 ครูผู้ดูแลจะต้องได้รับการนิเทศติดตาม กำกับประเมินผล แผนจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง

4.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีงบประมาณเพียงพอสำหรับสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์

4.4 ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องทำแผนประสบการณ์ เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

5.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องจัดให้มีกองทุน ส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ

5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการให้ความรู้ และบริการชุมชน ด้านสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชน

5.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการจัดประชุมชี้แจง ให้ชุมชนทราบ เพื่อการมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือในชุมชน

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย

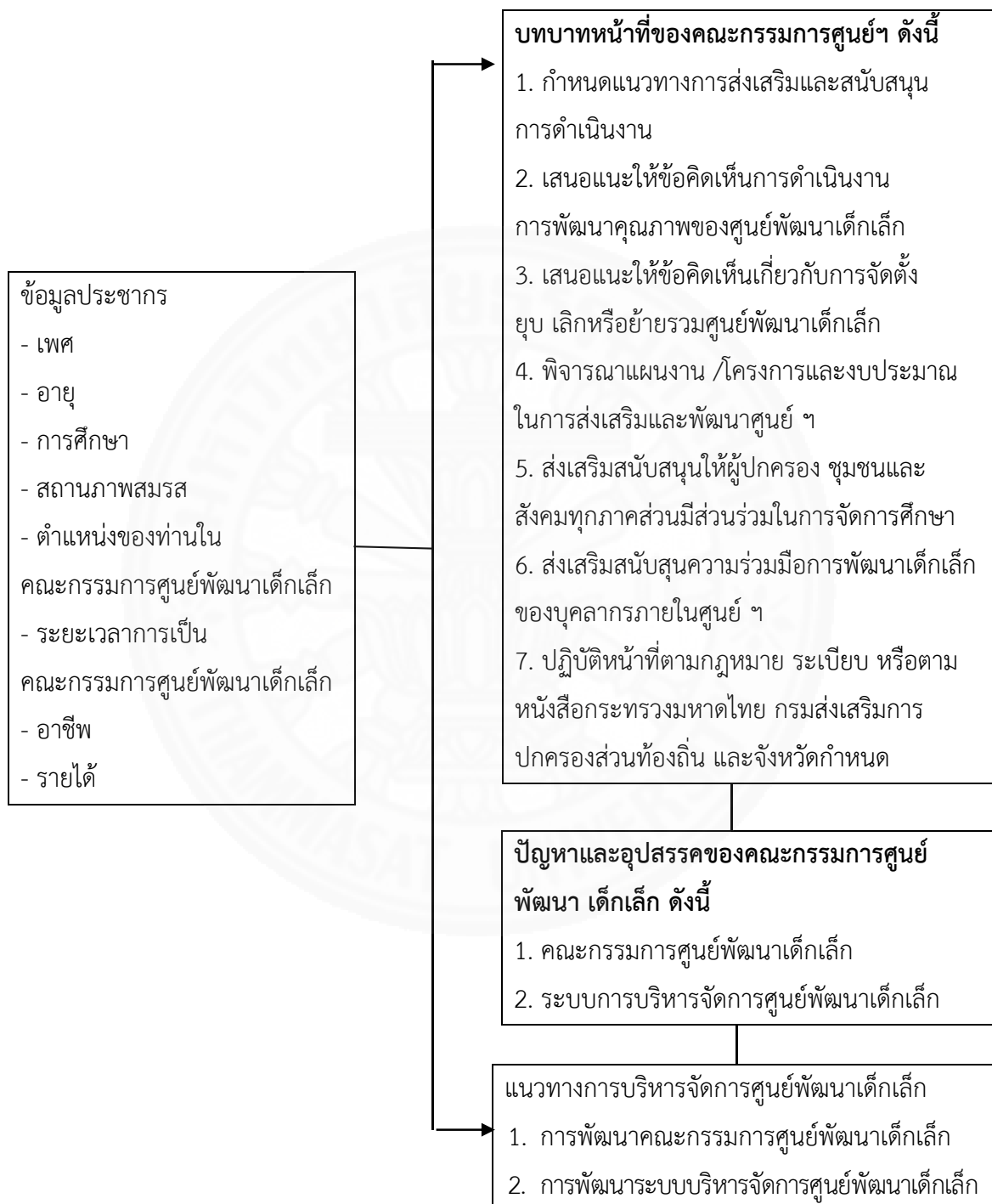
6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานเครือข่าย ให้ผู้ปกครองและชุมชน รับทราบอย่างต่อเนื่อง

6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องปรับปรุงการบริหารงานโดยยึดแนวทางการพัฒนา ตามกลุ่มเครือข่ายที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน

6.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีการสนับสนุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างคณะปฏิบัติงานเครือข่าย หรือระหว่างศูนย์ด้วยกัน เพื่อปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแลของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก มีพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และสิ่งแวดล้อมภายใน บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีสุนัขลักษณะที่ดีมีแสงสว่างเพียงพอ ไม่อับชื้น ภายในตัวอาคารแบ่งเป็นสัดส่วนเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของเด็ก และควรมีลานกิจกรรมที่เด็ก ว่างไว้ใช้เล่น มีการตรวจสอบคุณภาพการใช้งานตลอดเวลา ครูพี่เลี้ยงก็จะเป็นสิ่งที่สำคัญ ควรมีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็ก หรือเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ทั้งในเรื่องการอยู่ร่วมกับเพื่อน การดูแลตนเอง, การปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับเด็กเล็ก, การมีวินัย สื่อการเรียนการสอน ควรจัดสรรให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก และจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก อาหารสำหรับเด็กเล็ก ควรประกอบไปด้วยสารอาหารที่ครบถ้วน มีผลไม้ ตลอดจนอาหารเสริมประเภทนม ควรจัดให้มีประกอบมื้อหลักควบคู่กันไป เป็นต้น ทั้งนี้ ก็เพื่อเด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนา และเจริญเติบโตเป็นเด็กที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ” ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูล แนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Research) ในการศึกษาภาคสนามใช้การสำรวจ (Survey Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้จากการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple) ด้วยวิธีการนับเลขคี่ เช่น 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19 เป็นต้น ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากจำนวนทั้งหมด 54 ศูนย์มีคณะกรรมการทั้งหมด 324คน และนับเลขคี่ ได้จำนวน 27 ศูนย์มีคณะกรรมการทั้งหมด 162 คนดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 162 คน

3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่ศึกษา (Inclusion Criteria)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คัดเฉพาะ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้จากการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple) ด้วยวิธีการนับเลขคี่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากจำนวนทั้งหมด 54 ศูนย์มีคณะกรรมการทั้งหมด 324คน และนับเลขคี่ ได้จำนวน 27 ศูนย์ มีคณะกรรมการทั้งหมด162 คนดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 162 คน และมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา
3. สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย อ่านเขียนภาษาไทยได้

3.3 เกณฑ์การคัดออกของประชากรที่ศึกษา (Exclusion Criteria)

- 1) ไม่สามารถให้ข้อมูลได้เช่นเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต
- 2) การเลิกจากการวิจัยจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความประสงค์ที่จะหยุดให้ข้อมูลหรือขอลอนตัว
- 3) กลุ่มตัวอย่างถูกเลิกจ้างงานหรือลาออกจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.4 เกณฑ์การยุติ

การให้เลิกจากการวิจัย จะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ให้ข้อมูลหลักมีความประสงค์ที่จะหยุดให้ข้อมูลหรือขอลอนตัว

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมีโครงสร้างซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด จำนวน 5 ส่วน โดยให้เลือกตอบแบบ แบบ check list แบ่งออกเป็น 1 ส่วนดังนี้
 - ส่วนที่ 1 เป็นปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ รายได้ เป็นต้น
 - ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (Rating scale) ลักษณะคำถามเป็นแบบ v ลงในตารางที่ตรงกับความคิดเห็น ของผู้ตอบ แบ่งระดับการให้คะแนนการปฏิบัติงานเป็น 3 ระดับดังนี้

คำตอบ	ค่าน้ำหนักคะแนน
ปฏิบัติมาก	3
ปฏิบัติปานกลาง	2
ปฏิบัติน้อย	1
ไม่ปฏิบัติ	0

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ

คำตอบ	ข้อคำถามเชิงเชิงบวก ค่าน้ำหนักคะแนน	ข้อคำถามเชิงลบ ค่าน้ำหนักคะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	5	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 4 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อคำถามเชิงเชิงบวก คำตอบ	ข้อคำถามเชิงลบ ค่าน้ำหนักคะแนน	ค่าน้ำหนักคะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	5	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการตอบหรือแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด

3.6 การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ตามแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไปตรวจสอบความเที่ยงและความเชื่อมั่น

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้แก่

รองศาสตราจารย์ เล็ก สมบัติ ประธานกรรมการสารนิพนธ์
ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Content) และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเครื่องมือ เพื่อใช้ในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และได้มีการนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ความถูกต้อง ส่งให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ชุดที่ 2 พิจารณา และได้รับอนุมัติ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2559

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ภายหลังการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงและปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถาม นักศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pro-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 30 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้เก็บ ตัวอย่างมาทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้มาตรสัมประสิทธิ์ อัลฟาครอนบาค (Alpha Coefficient) ของ Cronbach พบว่า ด้านการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดความเชื่อมั่นได้ 0.960 ด้านระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก วัดความเชื่อมั่นได้ 0.961 ด้านระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก วัดความเชื่อมั่นได้ 0.960 ภาพรวมวัดความเชื่อมั่นได้ .961

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ มีการนำผลศึกษามาวิเคราะห์หรือใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. โดยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ รายได้ ใช้ค่าร้อยละ (percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ให้ข้อมูล และแจกแจงความถี่ (Frequency)

2. ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ใช้การคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) หรือค่าเฉลี่ยในการอธิบายค่ากลางของคะแนนทั้งหมด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับการกระจายน้ำหนักของคำตอบในแต่ละข้อของข้อมูล และกำหนดเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย

การกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย จะพิจารณาจากคะแนนจากผู้ให้ข้อมูล ตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การพิจารณาคำนวณได้จาก

$$\begin{aligned}\text{อัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\ &= \frac{3 - 0}{3} \\ &= 1\end{aligned}$$

การประเมินผลบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

2.01 – 3.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
0.01 – 2.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
0.00 – 1.00 หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย

3. ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ใช้การคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) หรือค่าเฉลี่ยในการอธิบายค่ากลางของคะแนนทั้งหมด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับการกระจายน้ำหนักของคำตอบในแต่ละข้อของข้อมูล และกำหนดเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย

การกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย จะพิจารณาจากคะแนนจากผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การพิจารณาคำนวณได้จาก

$$\begin{aligned}\text{อัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

ดังนั้นจึงแบ่งระดับคะแนน ออกมา 5 ระดับ ได้ดังนี้

คะแนน	4.21 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	3.41 – 4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนน	2.61 – 3.40	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	1.81 – 2.60	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1.00 – 1.80	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ใช้การคำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) หรือค่าเฉลี่ยในการอธิบายค่ากลางของคะแนนทั้งหมด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับการกระจายน้ำหนักของคำตอบในแต่ละข้อของข้อมูล และกำหนดเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย

การกำหนดค่าคะแนนเฉลี่ย จะพิจารณาจากคะแนนจากผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การพิจารณาคำนวณได้จาก

$$\begin{aligned}\text{อัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

ดังนั้นจึงแบ่งระดับคะแนน ออกมา 5 ระดับ ได้ดังนี้

คะแนน	4.21 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	3.41 – 4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนน	2.61 – 3.40	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน	1.81 – 2.60	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1.00 – 1.80	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์โดยใช้ความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างข้อมูลทั่วไป ระดับปฏิบัติ ฯ ระดับความคิดเห็น ฯ โดยอาศัยค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (F-test) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variances) แบบจำแนกทางเดียว one-Way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.8 จริยธรรมในการศึกษาค้นคว้า

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้เปราะบางทางสังคม ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงใช้หลักการปฏิบัติด้านจริยธรรม ในกระบวนการศึกษา เพื่อปกป้องสิทธิผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล โดยแนบเอกสารชี้แจงข้อมูลและเอกสารแสดงเจตนายินยอม เข้าร่วมการศึกษาโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ เพื่อขอความยินยอมโดยปราศจากข้อบังคับ และมีการชี้แจงรายละเอียด อย่างชัดเจนถึงประโยชน์ที่ได้รับ รวมถึงการให้สิทธิความยินยอม ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีสิทธิที่จะปฏิเสธในการเข้าร่วมการศึกษาได้ตลอดเวลา
2. เครื่องมือแบบสอบถาม ไม่มีการระบุถึงชื่อตัวบุคคล และอัตลักษณ์ของบุคคล และเก็บข้อมูลเฉพาะ ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูล เฉพาะกรณีจำเป็น ด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น
3. เมื่อแปลผลการศึกษา และอภิปราย จนสามารถสรุปผลการศึกษาได้แล้ว แบบสอบถาม จะถูกทำลาย

3.9 การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษา โดยการพรรณนาข้อมูลทางสถิติ โดยการแสดงตาราง และการอธิบายเชื่อมโยงแนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการอภิปรายผล การศึกษาโดยอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบ ระยะเวลาในการศึกษา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2559 ถึงเดือน มีนาคม 2560

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ คณะกรรมการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple) ด้วยวิธีการนับเลขคี่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากจำนวนทั้งหมด 54 ศูนย์มีคณะกรรมการทั้งหมด 324 คน และนับเลขคี่ ได้จำนวน 27 ศูนย์ มีคณะกรรมการทั้งหมด 162 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 162 คน ผู้ศึกษาได้ ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 162 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 162 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งสามารถวิเคราะห์และเสนอผลการศึกษา ได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

4.3 ปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

4.4 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร

4.6 ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

4.7 การอภิปรายผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่งของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะเวลา อาชีพ รายได้

4.1.1 เพศ อายุและสถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.9 และร้อยละ 45.1 เป็นเพศชาย อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.8 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 27.2 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และร้อยละ 6.2 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ด้านสถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 80.2 มีสถานภาพสมรส และ รองลงมา ร้อยละ 9.9 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 5.6 มีสถานภาพหม้าย (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1

จำนวน ร้อยละของ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพสมรส

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N = 162)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	73	45.1
หญิง	89	54.9
อายุ		
20-30	10	6.2
31-40	29	17.9
41-50	79	48.8
51-60	44	27.2
อายุสูงสุด 59 ปี		
อายุต่ำสุด 24 ปี		
อายุเฉลี่ย 44.46 ปี		
สถานภาพ		
โสด	16	9.9
สมรส	130	80.2
หม้าย	9	5.6
หย่า	5	3.1
แยกกันอยู่	1	0.6
อื่นๆ	1	0.6

4.1.2 ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและระยะเวลาเป็นคณะกรรมการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมา คือ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 27.8 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 4.9 ระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.2 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.6 ในด้านตำแหน่งงานของคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้ดูแลเด็ก คิดเป็น ร้อยละ 30.2 รองลงมาปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 28.4 และผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ผู้ปกครอง คิดเป็น ร้อยละ 8.0 ผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 7.4 และตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 4.3 ทั้งนี้ ระยะเวลาเป็นคณะกรรมการ มากที่สุด 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาทำงานระยะเวลา 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.2 ระยะเวลา 21-30 คิดเป็นร้อยละ 1.2 และระยะเวลา 31-40 คิดเป็น ร้อยละ 0.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2

จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งงาน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N = 162)	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	2	1.2
มัธยมต้น	8	4.9
มัธยมปลาย	22	13.6
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	45	27.8
ปริญญาตรี	84	51.9
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.6
ตำแหน่งงาน		
นายก	7	4.3
หัวหน้าศูนย์	46	28.4
ผู้ดูแล	49	30.2
ผู้ใหญ่บ้าน	35	21.6
ผู้ปกครอง	13	8.0
ผู้ทรง	12	7.4

ตารางที่ 4.2

จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งงาน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N = 162)	ร้อยละ
ระยะเวลา		
1-10	149	92.0
11-20	10	6.2
21-30	2	1.2
31-40	1	0.6
ระยะเวลาสูงสุด 32 ปี		
ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี		
ระยะเวลาเฉลี่ยในการทำงาน		
7.65 ปี		

4.1.3 อาชีพและรายได้

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ในขณะที่อาชีพ น้อยที่สุด คือ ค้าขาย คิดเป็น ร้อยละ 7.4 ทั้งนี้ ด้านรายได้ มากที่สุด 15,001-20,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 58.0 รองลงมา รายได้ คือ 5,001-10,000 คิดเป็น ร้อยละ 22.2 และรายได้ 10,001-15,000 คิดเป็น ร้อยละ 12.3 รายได้ มากกว่า 20,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 4.3 และ รายได้ 1,000-5,000 คิดเป็น ร้อยละ 3.2 1.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพและรายได้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N = 162)	ร้อยละ
อาชีพ		
ค้าขาย	12	7.4
รับจ้าง	39	24.1
รัฐวิสาหกิจ	13	8.0
รับราชการ	74	45.7
อื่นๆ	23	14.2

ตารางที่ 4.3

จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพและรายได้ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N = 162)	ร้อยละ
รายได้		
1000-5000	5	3.1
5001-10000	36	22.2
10001-15000	20	12.3
15001-20000	94	58.0
มากกว่า 20000	7	4.3
รายได้สูงสุด 23,000 บาท		
รายได้ต่ำสุด 4,000 บาท		
รายได้เฉลี่ย 14,840. 85 บาท		

4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

4.2.1 ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

อำนาจเจริญ

ในการศึกษาครั้งนี้ ต้องทราบถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งแต่การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ มีดังนี้

1.1 การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 66.66 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 29.62 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง และร้อยละ 1.8 ปฏิบัติด้านนี้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงาน ในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

1.2 การเสนอความเห็นในการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชนและภูมิปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.2 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 36.41 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 3 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.2 ปฏิบัติด้านนี้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงาน ในข้อนี้ในระดับมาก

1.3 การทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 57.4 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 36.4 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.3 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.8 ปฏิบัติด้านนี้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.52 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงาน ในข้อนี้ในระดับมาก

1.4 การเสนอความเห็นในพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 49.38 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 44.44 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง และร้อยละ 5 ปฏิบัติด้านนี้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ในระดับมาก

1.5 การเข้าประชุมจัดสรรงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.17 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 34.37 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 6.17 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 3.7 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงานการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.51 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ

การกำหนดแนวทาง การส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	66.66 (108)	29.62 (48)	1.8 (3)	1.8 (3)	2.59	.626	มาก
เสนอความเห็นในการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญา	59.2 (96)	36.41 (59)	3 (5)	1.2 (2)	2.56	.620	มาก
ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และ ทิศทางการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	57.4 (93)	36.4 (59)	4.3 (7)	1.8 (3)	2.52	.680	มาก
เสนอความเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์	49.38 (80)	44.44 (72)	3 (5)	3 (5)	2.48	.661	มาก
เข้าประชุมจัดสรรงบประมาณ ด้านบุคคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	56.17 (91)	34.37 (55)	6.17 (10)	3.7 (6)	2.43	.771	มาก
รวม					2.51	.522	มาก

2. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีดังนี้

2.1 การเสนอข้อคิดเห็นในด้านบริหารจัดการศูนย์ เช่น ด้านอาหาร และโภชนาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 68.6 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 26.5 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.3 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 0.6 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.62 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2.2 การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67.9 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 26.5 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.9 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 0.6 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.61 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2.3 การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67.9 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 24.69 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง และร้อยละ 3.7 ปฏิบัติด้านนี้ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.58 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงาน ในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2.4 การเสนอข้อคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 66.04 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 30.86 ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 1.83 ไม่ปฏิบัติ และร้อยละ 1.23 ปฏิบัติน้อย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.61 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงาน ในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2.5 การเสนอข้อคิดเห็นในด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.64 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 37.03 ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 2.64 ไม่ปฏิบัติ และร้อยละ 1.83 ปฏิบัติน้อย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.52 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

2.6 การเสนอข้อคิดเห็นในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 52.46 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 40.74 ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.6 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 2.64 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.46 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.51 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น
การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เสนอแนะให้ข้อคิดเห็น การดำเนินงานการพัฒนา คุณภาพของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
เสนอข้อคิดเห็นในด้าน บริหารจัดการศูนย์ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการ	68.6 (111)	26.5 (43)	4.3 (7)	0.6 (1)	2.62	.600	มาก
เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	67.9 (110)	26.5 (43)	4.9 (8)	0.6 (1)	2.61	.633	มาก
เสนอข้อคิดเห็นในด้าน การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนจากชุมชน ทุก ภาคส่วน	66.04 (107)	30.86 (50)	1.23 (2)	1.83 (3)	2.61	.613	มาก
เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาบุคลากร	67.9 (110)	24.69 (40)	3.7 (6)	3.7 (6)	2.58	.685	มาก
เสนอข้อคิดเห็นในด้าน ส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย	58.64 (95)	37.03 (60)	1.83 (3)	2.64 (4)	2.52	.661	มาก
เสนอข้อคิดเห็นในด้าน วิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร	52.46 (85)	40.74 (66)	4.6 (7)	2.64 (4)	2.46	.688	มาก
รวม					2.57	.511	มาก

3. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีดังนี้

3.1 การวางแผนดำเนินงานได้แก่ สํารวจมโนประชากรเด็กเล็ก 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และงบประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 62.96 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 25.92 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 8.64 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 2.46 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3.2 การจัดทำระเบียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.7 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 30.86 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติ ปานกลาง ร้อยละ 9.25 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 6.17 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.36 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3.3 การจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ย้ายรวมศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.5 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 28.39 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติ ปานกลาง ร้อยละ 9.2 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 8.64 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.28 แสดง ว่ากลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3.4 การจัดทำโครงการและแผนจัดตั้ง/ ยุบ /เลิก/ย้ายรวมศูนย์ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 51.85 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 29.01 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 9.86 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 9.25 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.23 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3.5 การจัดทำประกาศจัดตั้ง/ ยุบ /เลิก/ย้ายรวมศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 26.54 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 8.64 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 6.79 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.17 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

3.6 การจัดทำรายงาน/จัดตั้ง/ ยุบ /เลิก/ย้ายรวมศูนย์ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 48.14 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 30.86 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 11.11 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 9.87 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.15 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงาน การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.28 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น
การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เสนอแนะให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิก หรือย้ายรวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
วางแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจมโนประชากร เด็กเล็ก 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัด ชั้นเรียน และงบประมาณ	62.96 (102)	25.92 (42)	8.64 (14)	2.46 (4)	2.49	.766	มาก
จัดทำระเบียบองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	53.7 (87)	30.86 (50)	9.25 (15)	6.17 (10)	2.36	.862	มาก
จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจ ความต้องการของชุมชนใน การจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ย้าย รวมศูนย์	53.5 (87)	28.39 (46)	9.2 (15)	8.64 (14)	2.28	.941	มาก
จัดทำโครงการและแผนจัดตั้ง /ยุบ/เลิก/ย้ายรวมศูนย์ ขอความเห็นชอบจาก สภาท้องถิ่น	51.85 (84)	29.01 (47)	9.86 (16)	9.25 (15)	2.23	.961	มาก
จัดทำประกาศจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ ย้ายรวมศูนย์	58.00 (94)	26.54 (43)	8.64 (14)	6.79 (11)	2.17	1.00	มาก
จัดทำรายงาน/จัดตั้ง/ยุบ/เลิก /ย้ายรวมศูนย์ ให้กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	48.14 (78)	30.86 (50)	11.11 (18)	9.87 (16)	2.15	.973	มาก
รวม					2.28	.778	มาก

4. การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

จากการศึกษาการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กมีดังนี้

4.1 การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรภายในศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 68.51 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 19.75 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 10.49 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.23 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.56 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

4.2 การจัดทำโครงการในการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 64.81 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 27.16 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 6.79 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.23 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.54 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

4.3 ร่วมจัดซื้อจัดจ้างตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 66.66 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 20.37 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 10.49 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 2.46 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.46 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

4.4 การจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 61.72 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 29.01 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 7.40 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.85 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

4.5 การจัดทำโครงการในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.87 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 30.86 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 7.40 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.85 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

4.6 การจัดทำแผนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.7 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 33.95 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 8.64 ปฏิบัติน้อยและร้อยละ 1.23 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.45 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงาน การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.50 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงาน การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

พิจารณาแผนงาน/โครงการ และงบประมาณใน การส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ภายในศูนย์	68.51 (111)	19.75 (32)	10.49 (17)	1.23 (2)	2.56	.731	มาก
จัดทำโครงการในการ ส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย	64.81 (105)	27.16 (44)	6.79 (11)	1.23 (2)	2.54	.706	มาก
ร่วมจัดซื้อจัดจ้างตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุฯ	66.66 (108)	20.37 (33)	10.49 (17)	2.46 (4)	2.51	.774	มาก
จัดทำโครงการในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็ก	59.87 (111)	30.86 (50)	7.40 (12)	1.85 (3)	2.49	.698	มาก
จัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็ก เล็ก ระยะ 3 ปี	61.72 (100)	29.01 (47)	7.40 (12)	1.85 (3)	2.49	.680	มาก
จัดทำแผนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ	56.7 (91)	33.95 (55)	8.64 (14)	1.23 (2)	2.45	.705	มาก
รวม					2.50	.609	มาก

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนี้

5.1 การจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทราบ และชี้ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 75.92 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 20.98 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 2.46 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 0.6 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.69 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5.2 การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ และแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 75.92 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 20.37 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 3.08 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 0.6 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.68 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5.3 การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ และแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 74.69 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 20.37 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.32 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 0.6 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.67 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5.4 การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ และแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 69.75 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 26.54 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 2.46 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.23 ไม่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.61 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5.5 เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.66 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
การจัดประชุมชี้แจงให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทราบ และชี้ให้เห็น ประโยชน์และความจำเป็น ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	75.92 (123)	20.98 (34)	2.46 (4)	0.6 (1)	2.69	.584	มาก
การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	75.92 (123)	20.37 (33)	3.08 (5)	0.6 (1)	2.68	.575	มาก
การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามี ส่วนร่วมในการเสนอ และ แสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์	74.69 (121)	20.37 (33)	4.32 (7)	0.6 (1)	2.67	.590	มาก
การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามี ส่วนร่วมในการเสนอ และ แสดงความคิดเห็น การให้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์	69.75 (113)	26.54 (43)	2.46 (4)	1.23 (2)	2.61	.623	มาก
รวม					2.66	.524	มาก

6. การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์

จากการศึกษาการส่งเสริมสนับสนุน ความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของ คณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ดังนี้

6.1 การส่งเสริมให้คณะกรรมการ /บุคลากรเข้ารับการอบรมและฝึกทักษะ ใหม่ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.87 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 34.56 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 4.3 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.23 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.54 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

6.2 การส่งเสริมให้คณะกรรมการ/บุคลากรได้ศึกษาดูงาน สัมมนาเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 57.40 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 37.03 ของ กลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 3.08 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 2.46 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

6.3 การจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้กับบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.91 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 40.12 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติ ปานกลาง ร้อยละ 8.46 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 4.32 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.27 แสดงว่า กลุ่ม ตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.43 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของ คณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์

การส่งเสริมสนับสนุน ความร่วมมือการพัฒนาเด็ก เล็กของคณะกรรมการ/ บุคลากรภายในศูนย์	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
การส่งเสริมให้คณะกรรมการ /บุคลากรเข้ารับการอบรม และฝึกทักษะใหม่ๆ	59.87 (97)	34.56 (56)	4.3 (7)	1.23 (2)	2.54	.631	มาก
การส่งเสริมให้คณะกรรมการ/ บุคลากรได้ศึกษาดูงาน สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	57.40 (93)	37.03 (60)	3.08 (5)	2.46 (4)	2.49	.680	มาก
การจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้ กับบุคลากร	46.91 (76)	40.12 (65)	8.46 (14)	4.32 (7)	2.27	.779	มาก
รวม					2.43	.611	มาก

7. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด

จากการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวง มหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ดังนี้

7.1 การศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การพัสดุพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.79 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 32.09 ของ กลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 7.4 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 3.7 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.50 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

7.2 ข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.17 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 34.56 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 7.4 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 1.85 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.46 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ใน ระดับมาก

7.3 การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบการจัดตั้ง /ยุบ /เลิก /ย้าย/ การรวมศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.64 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 30.86 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 6.79 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 3.70 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

7.4 การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.93 ปฏิบัติมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 37.03 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 6.79 ปฏิบัติน้อย และร้อยละ 3.08 ไม่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตาม หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.45 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนดทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุ	56.79 (92)	32.09 (52)	7.4 (12)	3.7 (6)	2.50	.750	มาก
ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบ ข้อบังคับและ ทะเบียนประวัติบุคคลากร	56.17 (91)	34.56 (56)	7.4 (12)	1.85 (3)	2.46	.715	มาก

ตารางที่ 4.10

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด (ต่อ)

ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบการจัดตั้ง / ยุบ / เลิก / ย้าย/การรวมศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	58.64 (95)	30.86 (50)	6.79 (11)	3.70 (6)	2.44	.780	มาก
ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	54.93 (89)	37.03 (60)	4.93 (8)	3.08 (5)	2.44	.730	มาก
รวม					2.45	.641	มาก

สรุปภาพรวม ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1. การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.66 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
2. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

3. ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.51 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

4. การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.50 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

5. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.45 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

6. การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.66 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

7. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.28 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ภาพรวมของระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11

สรุปภาพรวม ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	2.66	.524	มาก
เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.57	.511	มาก
กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	2.51	.522	มาก

ตารางที่ 4.11

สรุปภาพรวม ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
พิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	2.50	.609	มาก
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด	2.45	.641	มาก
ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์	2.43	.611	มาก
เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.28	.778	มาก
รวม	2.49	.457	มาก

4.3 ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

4.3.1 ปัญหาอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

1) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดทักษะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริหารคน งบประมาณ เป็นต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 45.06 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 25.92 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 14.19 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 10.49 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.3 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

2) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 42.59 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 28.39 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.19 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 9.87 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 4.93 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

3) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 24.07 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 13.58 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 9.25 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.08 เห็นด้วย ว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น ต่อปัญหาอุปสรรค ในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

4) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบมากเกินไป ส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 41.35 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 25.30 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 14.19 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 11.11 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด และ ร้อยละ 8.02 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรค ในข้อนี้อยู่ใน ระดับปานกลาง

5) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้ คณะกรรมการทราบ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 33.95 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 30.86 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 17.90 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 10.49 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 7.40 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรค ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรค ในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ ภาพรวมของระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ขาดทักษะในการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริหารคน งบประมาณ เป็นต้น	10.49 (17)	25.92 (42)	45.06 (73)	14.19 (23)	4.3 (7)	3.25	.954	ปาน กลาง
ขาดประสบการณ์ใน การทำงานกับเด็ก	9.87 (16)	28.39 (46)	42.59 (69)	14.19 (23)	4.93 (8)	3.24	.996	ปาน กลาง
ขาดความรู้ความเข้าใจใน การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	9.25 (15)	24.07 (39)	50.00 (81)	13.58 (22)	3.08 (5)	3.22	.904	ปาน กลาง
มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ มากเกินไปส่งผลให้ ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	11.11 (18)	25.30 (41)	41.35 (67)	14.19 (23)	8.02 (13)	3.20	1.07	ปาน กลาง
ไม่มีบันทึกการประชุมและ แจ้งเวียนให้คณะกรรมการ ทราบ	7.40 (12)	30.86 (50)	33.95 (55)	17.90 (29)	10.49 (16)	3.06	1.07	ปาน กลาง
รวม						3.19	.869	ปาน กลาง

4.3.2 ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อปัญหาอุปสรรคของระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กไม่เพียงพอพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 40.74 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 25.30 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 14.19 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 10.49 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด และร้อยละ 9.25 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรค ในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมกับเด็กพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 38.27 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 28.39 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 12.96 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 11.11 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 9.25 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโครงสร้างอัตรากำลังไม่เพียงพอ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.18 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 24.07 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรค ระดับน้อย ร้อยละ 18.51 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.96 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก และร้อยละ 9.25 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มีการวางแผน และขั้นตอนในการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 34.56 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 27.16 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 19.13 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 12.34 เห็นด้วย ว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย และร้อยละ 6.79 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 31.48 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง รองลงมา 24.69 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ร้อยละ 24.07 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับมาก ร้อยละ 11.72 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 8.02 เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับ

มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในข้อนี้ อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ ภาพรวมของระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อปัญหาอุปสรรคของระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.13

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาและอุปสรรคของระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระบบบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอนในการทำกิจกรรม กับเด็ก ไม่เพียงพอ	10.49 (17)	25.30 (41)	40.74 (66)	14.19 (23)	9.25 (15)	3.12	1.09	ปาน กลาง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาด การงบประมาณสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมกับเด็ก	9.25 (15)	28.39 (46)	38.27 (62)	12.96 (21)	11.11 (18)	3.10	1.11	ปาน กลาง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี โครงสร้างอัตรากำลัง ไม่เพียงพอ	12.96 (21)	18.51 (30)	35.18 (57)	24.07 (39)	9.25 (15)	3.06	1.12	ปาน กลาง
ศูนย์พัฒนาเด็กไม่มี การวางแผนและขั้นตอน ในการดำเนินงาน	6.79 (11)	27.16 (44)	34.56 (56)	19.13 (31)	12.34 (20)	2.98	1.10	ปาน กลาง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาด การติดตามและประเมิน ผลการดำเนินงาน	8.02 (13)	24.07 (39)	31.48 (51)	24.69 (40)	11.72 (19)	2.96	1.11	ปาน กลาง
รวม						3.04	.928	ปาน กลาง

สรุปภาพรวมความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง ภาพรวมของความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.12 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยว่ามีปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.14

สรุปภาพรวม ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.19	.869	ปานกลาง
ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.04	.928	ปานกลาง
รวม	3.12	.819	ปานกลาง

4.4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

4.4.1 แนวทางต่อการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 38.27 เห็นด้วยระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 30.24 เห็นด้วยระดับมาก ร้อยละ 29.62 เห็นด้วยระดับ มากที่สุด ร้อยละ 1.23 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็น ในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรได้รับการศึกษาดูงาน และพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.80 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.71 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 27.16 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.08 เห็นด้วยระดับน้อย และร้อยละ 1.23 เห็นด้วย ระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้คณะกรรมการทราบ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 32.71 เห็นด้วยระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 30.86 เห็นด้วย ระดับมาก ร้อยละ 3.08 เห็นด้วยระดับน้อย และร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

4) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.18 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 30.86 เห็นด้วยระดับมาก ร้อยละ 26.54 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.79 เห็นด้วยระดับน้อย และร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้รับการอบรม ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 40.12 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 27.16 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.32 เห็นด้วยระดับน้อย และร้อยละ 1.23 เห็นด้วยระดับ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ภาพรวมของระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.80 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนา
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางต่อการพัฒนา คณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ควรมีแผนใน การดำเนินงาน เพื่อให้มี ประสิทธิภาพในการทำงาน	29.62 (48)	30.24 (49)	38.27 (62)	1.23 (2)	0.6 (1)	3.85	.909	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กควรได้รับการศึกษา ดูงานและพัฒนาบุคลากร	27.16 (44)	35.80 (58)	32.71 (53)	3.08 (5)	1.23 (2)	3.85	.907	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กควรมีบันทึกการ ประชุมและแจ้งเวียนให้ คณะกรรมการทราบ	32.71 (53)	30.86 (50)	32.71 (53)	3.08 (5)	0.6 (1)	3.80	.913	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กควรมีประสบการณ์ ในการทำงานกับเด็ก	26.54 (43)	30.86 (50)	35.18 (57)	6.79 (11)	0.6 (1)	3.77	.928	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กควรได้รับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ งานตามมาตรฐานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	27.16 (44)	27.16 (44)	40.12 (65)	4.32 (7)	1.23 (2)	3.74	.949	มาก
รวม						3.80	.684	มาก

4.4.2 แนวทางต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กที่หลากหลายและเพียงพอ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 37.03 เห็นด้วยระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 29.62 เห็นด้วยระดับมาก ร้อยละ 28.39 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 4.32 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับ ความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน กรอบ อัตราค่าจ้าง โครงสร้างที่เพียงพอ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 39.50 เห็นด้วยระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 32.09 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 24.07 เห็นด้วยระดับมาก ร้อยละ 3.70 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผน และขั้นตอนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 34.56 เห็นด้วยระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.29 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.62 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 3.08 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับ ความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมกับเด็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 37.03 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 34.56 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 25.30 เห็นด้วย ระดับมาก ร้อยละ 2.46 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 40.74 เห็นด้วยระดับปานกลาง ร้อยละ 33.95 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22 เห็นด้วยระดับมาก ร้อยละ 3.08 เห็นด้วยระดับน้อย และ ร้อยละ 0.6 เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในข้อนี้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ภาพรวมของระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.92 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16

จำนวนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางต่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนใน การทำกิจกรรมกับเด็กที่ หลากหลายและเพียงพอ	37.03 (60)	29.62 (48)	28.39 (46)	4.32 (7)	0.6 (1)	3.98	.939	มาก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร สนับสนุนกรอบอัตรากำลัง โครงสร้างที่เพียงพอ	39.50 (64)	24.07 (39)	32.09 (52)	3.70 (6)	0.6 (1)	3.96	.958	มาก
ศูนย์พัฒนาเด็กควรมี การวางแผนและขั้นตอน ในการดำเนินงานตาม แผนพัฒนา ของท้องถิ่น	32.29 (52)	34.56 (56)	29.62 (48)	3.08 (5)	0.6 (1)	3.96	.894	มาก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร สนับสนุนงบประมาณการจัด กิจกรรมกับเด็ก	34.56 (56)	25.30 (41)	37.03 (60)	2.46 (4)	0.6 (1)	3.90	.923	มาก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมี ระบบการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน	33.95 (55)	22.22 (36)	40.74 (66)	3.08 (5)	0.6 (1)	3.83	.936	มาก
รวม						3.92	.781	มาก

สรุปภาพรวมความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาภาพรวมความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.92
แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก
แนวทางใน การพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.80 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง
มีระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาคณะกรรมการ อยู่ในระดับมาก สรุปภาพรวมความคิดเห็น
ต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
อำนาจเจริญ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.86 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
(ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17

สรุปภาพรวมข้อมูล ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.92	.781	มาก
แนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.80	.684	มาก
รวม	3.86	.673	มาก

4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร

ในการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผู้ศึกษาได้
นำข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งของคณะกรรมการศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาชีพ รายได้ต่อเดือน
มาเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางต่อการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน
ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้
สถิติวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่าง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดดังนี้

4.5.1 การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance)
และการทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยการหาค่า F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเพศ
กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ (ตารางที่
4.18) มีดังนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน
การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .032^*$)
ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเสนอแนะให้ขอคิดเห็นการดำเนินงาน
การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .044^*$)
ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะ ให้ขอคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกัน

3. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ กับ ระดับการปฏิบัติ
เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเสนอแนะให้ขอคิดเห็นเกี่ยวกับ
การจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
($p = .962$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเสนอแนะให้ขอคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้าย
รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ กับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .017^*$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก แตกต่างกัน

5. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .507$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

6. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .473$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ไม่แตกต่างกัน

7. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .415$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18

จำนวนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างเพศกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	ชาย	73	2.419	0.560	-2.16	.032*
	หญิง	89	2.596	0.479		
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ชาย	73	2.475	0.617		
	หญิง	89	2.644	0.393	-2.03	.044*
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ชาย	73	2.283	0.772	.048	.962
	หญิง	89	2.277	0.788		
การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	ชาย	73	2.377	0.686		
	หญิง	89	2.612	0.518	-2.42	.017*
การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ชาย	73	2.630	0.547	-.67	.507
	หญิง	89	2.685	0.508		
การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์	ชาย	73	2.470	0.662	.719	.473
	หญิง	89	2.401	0.569		
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบหรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด	ชาย	73	2.414	0.685	-.817	.415
	หญิง	89	2.497	0.605		
รวม	ชาย	73	2.438	0.531		
	หญิง	89	2.530	0.383	-1.24	.218

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งของคณะกรรมการกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยการหาค่า F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างตำแหน่งของคณะกรรมการกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ (ตารางที่ 4.19-4.25) ดังนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.91 สูงที่สุด รองลงมาตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 2.58 ตำแหน่ง ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.57 ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.54 ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเฉลี่ย 2.53 ในขณะที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.29 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.52 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่ง กับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .040^*$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ แตกต่างกัน แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า ตำแหน่งกับการกำหนด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ไม่มีคู่ใดมีความแตกต่าง

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.71 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 2.68 ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.64 ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเฉลี่ย 2.58 ตำแหน่ง ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.50 ในขณะที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.31 มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่ง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .021 *$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะ ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพ ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก แตกต่างกัน เมื่อทำการ รายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า ตำแหน่งกับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ไม่มีคู่ใดมีความแตกต่าง

3. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.64 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.45 ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 2.29 ตำแหน่งผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.21 ในขณะที่ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 1.99 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.28 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างตำแหน่ง กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .119$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและ งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.88 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.74 ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 2.52 ตำแหน่ง ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.47 ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเฉลี่ย 2.32 ในขณะที่ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.16 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.51 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็ก เล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .000$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ เด็กเล็ก แตกต่างกัน เมื่อทำการรายคู่ด้วย วิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง

ผู้ดูแลเด็ก มีการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก สูงกว่า ผู้ใหญ่บ้าน

5. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาค ส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.82 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.79 ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 2.77 ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเฉลี่ย 2.67 ตำแหน่ง ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.52 ในขณะที่ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.36 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.66 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .003$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน เมื่อทำการายคู่ด้วย วิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ผู้ดูแล มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาสูงกว่า ผู้ใหญ่บ้าน

6. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.81 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.63 ผู้ปกครองและตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 2.44 ในขณะที่ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.12 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.43 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่ง กับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .004^*$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ แตกต่างกันเมื่อทำการายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีตำแหน่งผู้ดูแล มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ในการส่งเสริมสนับสนุน ความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ สูงกว่า ผู้ใหญ่บ้าน

7. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งนายก มีค่าเฉลี่ย 2.89 สูงที่สุด รองลงมา ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ค่าเฉลี่ย 2.65 ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเฉลี่ย 2.54 ตำแหน่ง ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ย 2.35 ในขณะที่ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.17 มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.46 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.08 *$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด แตกต่างกัน เมื่อทำการรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีตำแหน่งผู้ดูแลมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด แตกต่างกัน สูงกว่า ผู้ใหญ่บ้าน

ตารางที่ 4.19

จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตำแหน่ง	N	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก													
		ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ		ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์ฯ		ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้าย รวมศูนย์ฯ		พิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณฯ		สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมฯ		สนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการฯ		ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบหรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยฯ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
นายก	7	2.91	0.11	2.71	0.37	2.64	0.49	2.88	0.16	2.82	0.24	2.81	0.38	2.89	0.28
หัวหน้าศูนย์	46	2.58	0.50	2.68	0.49	2.29	0.73	2.52	0.65	2.77	0.42	2.40	0.52	2.42	0.66
ผู้ดูแล	49	2.54	0.50	2.64	0.40	2.45	0.62	2.74	0.27	2.79	0.33	2.63	0.45	2.65	0.43
ผู้ใหญ่บ้าน	35	2.29	0.62	2.31	0.67	1.99	0.99	2.16	0.77	2.36	0.75	2.12	0.83	2.17	0.81
ผู้ปกครอง	13	2.57	0.42	2.50	0.39	2.21	0.84	2.47	0.60	2.52	0.61	2.44	0.61	2.35	0.63
ผู้ทรง	12	2.53	0.40	2.58	0.45	2.29	0.78	2.32	0.65	2.67	0.47	2.44	0.52	2.54	0.62
รวม	162	2.52	0.52	2.57	0.51	2.28	0.78	2.51	0.61	2.66	0.52	2.43	0.61	2.46	0.64

ตารางที่ 4.20

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	ระหว่างกลุ่ม	3.130	5	.626	2.390	.040*
	ภายในกลุ่ม	40.849	156	.262		
	รวม	43.978	161			

ตารางที่ 4.20

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น การดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	3.390	5	.678	2.734	.021*
	ภายในกลุ่ม	38.696	156	.248		
	รวม	42.086	161			
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	5.275	5	1.055	1.783	.119
	ภายในกลุ่ม	92.317	156	.592		
	รวม	97.592	161			
การพิจารณาแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	8.210	5	1.642	4.968	.000*
	ภายในกลุ่ม	51.562	156	.331		
	รวม	59.772	161			
การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.795	5	.959	3.785	.003*
	ภายในกลุ่ม	39.532	156	.253		
	รวม	44.327	161			
การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/ บุคลากรภายในศูนย์	ระหว่างกลุ่ม	6.217	5	1.243	3.593	.004*
	ภายในกลุ่ม	53.981	156	.346		
	รวม	60.198	161			
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด	ระหว่างกลุ่ม	6.266	5	1.253	3.260	.008
	ภายในกลุ่ม	59.974	156	.384		
	รวม	66.239	161			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.705	5	.941	5.088	.000
	ภายในกลุ่ม	28.849	156	.185		
	รวม	33.554	161			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างตำแหน่งกับการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ

การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	$\bar{X}$	นายก	หัวหน้าศูนย์	ผู้ดูแล	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง ๑
นายก	2.91	-	0.336	0.371	0.623	0.345	0.381
หัวหน้าศูนย์	2.58		-	0.035	0.287	0.009	0.045
ผู้ดูแล	2.58			-	0.251	-0.026	0.010
ผู้ใหญ่บ้าน	2.29				-	-0.278	-0.242
ผู้ปกครอง	2.57					-	0.036
ผู้ทรง ๑	2.53						

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4.22

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างตำแหน่งกับการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	นายก	หัวหน้าศูนย์	ผู้ดูแล	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง ๑
นายก	2.71	-	0.033	0.075	0.405	0.214	0.131
หัวหน้าศูนย์	2.68		-	0.042	0.372	0.181	0.098
ผู้ดูแล	2.64			-	0.330	0.139	0.056
ผู้ใหญ่บ้าน	2.31				-	-0.190	-0.274
ผู้ปกครอง	2.50					-	-0.083
ผู้ทรง ๑	2.58						-

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4.23

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

การพิจารณาแผนงาน/ โครงการและงบประมาณ ในการส่งเสริมและ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	$\bar{X}$	นายก	หัวหน้า ศูนย์	ผู้ดูแล	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรงฯ
นายก	2.88	-	0.359	0.143	0.719	0.407	0.562
หัวหน้าศูนย์	2.52		-	0.216	0.360	0.047	0.202
ผู้ดูแล	2.74			-	0.576*	0.264	0.419
ผู้ใหญ่บ้าน	2.16				-	0.312	-0.158
ผู้ปกครอง	2.47					-	0.155
ผู้ทรงฯ	2.32						-

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4.24

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและ สังคมทุกภาคส่วนมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	นายก	หัวหน้า ศูนย์	ผู้ดูแล	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรงฯ
นายก	2.82	-	0.055	0.036	0.457	0.302	0.155
หัวหน้าศูนย์	2.77		-	0.019	0.402*	0.247	0.100
ผู้ดูแล	2.79			-	0.421*	0.266	0.119
ผู้ใหญ่บ้าน	2.36				-	0.155	0.302
ผู้ปกครอง	2.52					-	0.147
ผู้ทรงฯ	2.67						-

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$

ตารางที่ 4.25

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่าง ตำแหน่งกับการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของ คณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์

การส่งเสริมสนับสนุน ความร่วมมือการพัฒนาเด็ก เล็กของคณะกรรมการ/ บุคลากรภายในศูนย์	$\bar{x}$	นายก	หัวหน้า ศูนย์	ผู้ดูแล	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรงฯ
นายก	2.81	-	0.411	0.184	0.686	0.374	0.365
หัวหน้าศูนย์	2.40		-	0.227	0.275	-0.037	-0.046
ผู้ดูแล	2.63			-	0.502*	0.190	0.181
ผู้ใหญ่บ้าน	2.12				-	0.312	0.321
ผู้ปกครอง	2.44					-	0.009
ผู้ทรงฯ	2.44						-

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$

4.5.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยการหาค่า F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ (ตารางที่ 4.26-ตารางที่ 4.29)

1. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.83 สูงที่สุด รองลงมา รายได้ 1,000-5,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.60 รายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.53 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.51 ในขณะที่ รายได้ 5,001-10,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.44 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.52 เมื่อนำมาทดสอบ

ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .493$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.86 สูงที่สุด รองลงมา รายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.75 รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.60 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.56 ในขณะที่ รายได้ 5,001-10,000 บาท น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .113$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะ ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.44 สูงที่สุด รองลงมา รายได้มากกว่า 20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.40 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.31 รายได้ 5,001-10,000 บาท ในขณะที่ รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 1.40 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.28 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .096$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 3.00 สูงที่สุด รองลงมารายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.65 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.52 รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.37 ในขณะที่ รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.03 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.5 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .030^*$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก แตกต่างกัน เมื่อทำการรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ กับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ไม่มีคู่ใดมีความแตกต่าง

5. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.86 รองลงมา รายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.71 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.69 รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.56 ในขณะที่ยังได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.40 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.66 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .392$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

6. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 10,001-15,000 บาท รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.44 รายได้

15,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.40 รายได้ มากกว่า 20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.33 ในขณะที่รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.00 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.43 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ โดยทดสอบด้วย ค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($p = .151$) ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี รายได้ แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ไม่แตกต่างกัน

7. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.64 สูงที่สุด รองลงมารายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.60 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.52 รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.30 ในขณะที่ รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 1.60 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.46 เมื่อนำมาทดสอบ ความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .007$) ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด แตกต่างกัน เมื่อทำการรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 1,000-5,000 มีระดับ การปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และ จังหวัดกำหนดน้อยกว่าผู้มีรายได้ 10,001-15,000 และ ผู้มีรายได้ 15,001-20,000

ตารางที่ 4.26

จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่
ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายได้ (บาท)	N	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก													
		ส่งเสริมและ สนับสนุน การดำเนินงาน ของศูนย์ฯ		ให้ข้อคิด เห็นการ ดำเนินงาน การพัฒนา คุณภาพของ ศูนย์ฯ		ให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการ จัดตั้ง ยุบ เลิก หรือย้ายรวม ศูนย์ฯ		พิจารณา แผนงาน/ โครงการและ งบประมาณฯ		สนับสนุนให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและ สังคมทุก ภาคส่วนมี ส่วนร่วมฯ		สนับสนุน ความร่วมมือ การพัฒนา เด็กเล็กของ คณะ กรรมการฯ		ปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ ตามหนังสือ กระทรวง มหาดไทยฯ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1,000-5,000	5	2.60	0.47	2.60	0.42	1.40	0.95	2.03	0.71	2.40	0.55	2.00	0.85	1.60	1.14
5,001-10,000	36	2.44	0.64	2.43	0.66	2.21	0.74	2.37	0.68	2.56	0.68	2.44	0.69	2.30	0.81
10,001-15,000	20	2.53	0.42	2.75	0.28	2.44	0.74	2.65	0.43	2.71	0.50	2.70	0.42	2.60	0.42
15,001-20,000	94	2.51	0.51	2.56	0.49	2.31	0.76	2.52	0.60	2.69	0.47	2.40	0.59	2.52	0.54
มากกว่า 20,000	7	2.83	0.24	2.86	0.18	2.40	0.96	3.00	0.00	2.86	0.20	2.33	0.58	2.64	0.54
รวม	162	2.52	0.52	2.57	0.51	2.28	0.78	2.51	0.61	2.66	0.52	2.43	0.61	2.46	0.64

ตารางที่ 4.27

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติ
เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	P
การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและ สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ	ระหว่างกลุ่ม	.937	4	.234	.855	.493
	ภายในกลุ่ม	43.041	157	.274		
	รวม	43.978	161			
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการ ดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	1.941	4	.485	1.898	.113
	ภายในกลุ่ม	40.145	157	.256		
	รวม	42.086	161			

ตารางที่ 4.27

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	4.742	4	1.185	2.005	.096
	ภายในกลุ่ม	92.850	157	.591		
	รวม	97.592	161			
การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	3.912	4	.978	2.748	.030*
	ภายในกลุ่ม	55.860	157	.356		
	รวม	59.772	161			
การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.136	4	.284	1.032	.392
	ภายในกลุ่ม	43.191	157	.275		
	รวม	44.327	161			
การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์	ระหว่างกลุ่ม	2.510	4	.628	1.708	.151
	ภายในกลุ่ม	57.687	157	.367		
	รวม	60.198	161			
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบหรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด	ระหว่างกลุ่ม	5.646	4	1.411	3.657	.007
	ภายในกลุ่ม	60.593	157	.386		
	รวม	66.239	161			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.850	4	.462	2.290	.062
	ภายในกลุ่ม	31.704	157	.202		
	รวม	33.554	161			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.28

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

การพิจารณาแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	$\bar{x}$	1,000- 5,000	5,001- 10,000	10,001- 15,000	15,001- 20,000	มากกว่า 20,000
1,000-5,000	2.03	-	0.337	0.617	0.483	0.967
5,001-10,000	2.37		-	0.280	0.146	0.630
10,001-15,000	2.65			-	0.134	0.350
15,001-20,000	2.52				-	0.484
มากกว่า 20,000	3.00					-

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.29

การเปรียบเทียบรายคู่ระหว่างรายได้กับ ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบหรือตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นและจังหวัดกำหนด	$\bar{x}$	1,000- 5,000	5,001- 10,000	10,001- 15,000	15,001- 20,000	มากกว่า 20,000
1,000-5,000	1.60	-	-0.699	-1.000*	-0.924*	-1.043
5,001-10,000	2.30		-	-0.301	-0.225	-0.344
10,001-15,000	2.60			-	0.076	-0.043
15,001-20,000	2.52				-	0.119
มากกว่า 20,000	2.64					-

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (0.32*) การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (0.44*) การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (0.017*)

ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง ต่างกันมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (0.40*) การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.021*) การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.000*) การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.003*) การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.004*) การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 (.008*) ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับการปฏิบัติ ไม่ต่างกัน

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.030*) การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.007*) ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับการปฏิบัติ ไม่ต่างกัน (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30

สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อมูลทั่วไป	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก							รวม
	การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนฯ	การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเห็นการดำเนินงาน	การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณฯ	การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมฯ	การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กฯ	การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	
เพศ	.032*	.044*	.962	.017*	.507	.473	.415	.218
ตำแหน่ง	.040*	.021*	.119	.000*	.003*	.004*	.008*	.000*
รายได้	.493	.113	.096	.030*	.392	.151	.007*	.062

หมายเหตุ *p < 0.05

4.5.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยการหาค่า F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นในปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ (ตารางที่ 4.31-ตารางที่ 4.32)

1. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 3.77 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา รายได้ 1,000-5,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 3.44 รายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.32 รายได้ รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.44 ในขณะที่รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.10 น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

($p = .290$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเกิดจากตัวคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อ ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.74 มากที่สุดรายได้ 10,001-15,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.32 รายได้ 5,001-10,000 บาท ค่าเฉลี่ย 3.22 รายได้ 15,001-20,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.89 ในขณะที่ รายได้ 1,000-5,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.68 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับ ระดับความคิดเห็นต่อระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test พบว่า มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .031^*$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มี รายได้แตกต่างกัน มีระดับ ความ คิดเห็นต่อระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกัน เมื่อทำการรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้ กับ ระดับความคิดเห็นในปัญหาและอุปสรรค ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ไม่มีคู่ใดมี ความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31

จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและ อุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายได้	N	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก			
		คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		ระบบบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1,000-5,000 บาท	5	3.44	1.11	2.68	0.76
5,001-10,000 บาท	36	3.22	0.70	3.22	0.78
10,001-15,000 บาท	20	3.32	0.96	3.32	0.94
15,001-20,000 บาท	94	3.10	0.89	2.89	0.96
มากกว่า 20,000 บาท	7	3.77	0.84	3.74	0.83
รวม	162	3.19	0.87	3.04	0.93

ตารางที่ 4.32

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับความคิดเห็นในปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระดับความคิดเห็นในปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
คณะกรรมการ ฯ	ระหว่างกลุ่ม	3.766	4	.941	1.256	.290
	ภายในกลุ่ม	117.708	157	.750		
	รวม	121.474	161			
ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	9.051	4	2.263	2.740	.031*
	ภายในกลุ่ม	129.646	157	.826		
	รวม	138.698	161			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.497	4	1.374	2.108	.082
	ภายในกลุ่ม	102.367	157	.652		
	รวม	107.864	161			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.33

การเปรียบเทียบรายคู่วางรายได้กับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	1,000-5,000	5,001-10,000	10,001-15,000	15,001-20,000	มากกว่า 20,000
1,000-5,000	2.68	-	-0.537	0.640	0.205	1.063
5,001-10,000	3.22		-	0.103	0.332	0.526
10,001-15,000	3.32			-	0.435	0.423
15,001-20,000	2.89				-	0.858
มากกว่า 20,000	3.74					-

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า รายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน มีระดับการความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (.031*) ตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34

สรุปภาพรวมการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับระดับการความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อมูลทั่วไป	ระดับการความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		รวม
	คณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	ระบบบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
เพศ	.644	.547	.558
อายุ	.415	.644	.558
การศึกษา	.096	.195	.124
สถานภาพสมรส	.497	1.00	1.00
ตำแหน่ง	.008	.769	.839
ระยะเวลา	.513	.468	.713
อาชีพ	.066	.596	.251
รายได้	.290	.031*	.082

หมายเหตุ *P ≤ 0.05

4.6 ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะ 4 ข้อ ดังนี้

4.6.1 ด้านการบริหาร

1. ด้านโครงสร้างบุคลากร ควรมีการเพิ่มกรอบอัตรากำลัง ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะว้อัตรากำลังครูไม่เพียงพอ ในการดูแลเด็ก (2 คน ร้อยละ 1.23)

2. ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรมีแผนการจัดสรรงบประมาณมายังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่านี้ เนื่องจากงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์ไม่เพียงพอ (7 คน ร้อยละ 4.32)

3. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน (5 คน ร้อยละ 3.08)

4.6.2 ด้านบุคลากร

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้รับการอบรมและความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนิน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการฝึกทักษะทางด้านต่างๆ และควรมีการศึกษา อบรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานด้านเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานอื่น (5 คน ร้อยละ 3.08)

4.6.3 ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ซ่อมแซม อาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐาน (1 คน ร้อยละ 0.61) พื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียน เน้นความสะอาด เรียบร้อยเฉพาะจุดที่ลำบากคน ควรมีการทำความสะอาด 5 ส และควรมีแผนทำความสะอาดรายวัน สัปดาห์ รายเดือน ห้องน้ำ ห้องส้วม ไม่เพียงพอ จำนวนโถส้วมที่เหมาะสม โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถต่อเด็ก 10- 12 คน ควรจัดให้มีโถส้วมขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก การติดกลอนที่ห้องน้ำครูควรอยู่สูงกว่าจะเอื้อมถึง ป้ายบอกห้องน้ำ ห้องส้วม ชาย-หญิง ควรมีป้ายสัญลักษณ์ ให้เด็กมองเห็น ตัวอาคารความแข็งแรงมั่นคง สนามเด็กเล่นจะต้องปรับให้เป็นพื้นเรียบ ไม่มีหลุม มีบ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งพบจุดเสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น บั๊มน้ำ ควรทำที่ปิดปั๊มให้ชัดเจน

4.6.4 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนจากทุกภาคส่วน

ควรมีการประชุมชี้แจงให้ ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ (5 คน ร้อยละ 3.08)

4.7 การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ” เป็นการศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการบริหาร

ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ โดยผลการศึกษาสามารถอภิปรายผล ดังนี้

4.7.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้ศึกษาได้ทบทวนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่การกำหนด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น การดำเนินการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ และด้านปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ซึ่งจากการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการปฏิบัติระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.66) นั้นแสดงว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ทั้งนี้ ยังปรากฏข้อค้นพบอีกหลายประการ

ประการแรก การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทราบ และชี้้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ค่าเฉลี่ย 2.69) ซึ่งถือว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ซึ่งยังพบว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ค่าเฉลี่ย 2.68) ซึ่งถือว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก นอกจากนี้ ยังพบว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามี ส่วนร่วมในการเสนอและแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 2.67) ถือว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วราลักษณ์ นันตะรี (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเน้นการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ และนำไปสู่ความ เข้าใจที่ดีระหว่างกันในกลุ่มชน นอกจากนี้ การศึกษาของ สันติชาติ บุรัตน์ (2553) พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการระดมความคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติและส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือตามบทบาทหน้าที่ ตามศักยภาพ ที่สามารถปฏิบัติได้ การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการนำกลยุทธ์มาพัฒนา คือ การนำการประชุมแบบ AIC การมอบหมายงาน การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การนิเทศติดตามประเมินผล กิจกรรมเชิดชูเกียรติ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

4.7.2 ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการปฏิบัติงาน ตาม มาตรฐานดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคการทำงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อค้นพบที่ได้ ปัญหาและอุปสรรค ส่วนใหญ่ เกิดจากคณะกรรมการขาดทักษะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การวางแผนงาน โครงสร้างอัตรากำลังงบประมาณสนับสนุน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25) รองลงมา คณะกรรมการขาดทักษะในการทำงานกับเด็ก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24) และ คณะกรรมการ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) นอกจากนี้ยังพบว่า ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ในการทำกิจกรรมกับเด็กไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดงบประมาณ สนับสนุนในการทำกิจกรรมสำหรับเด็ก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10) และ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กมีโครงสร้างอัตรากำลังไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06) สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจวรรณ ศรศรี (2556) พบว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดเสถียรภาพในการบริหารจัดการทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ร่วมกับโรงเรียน ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ (2554)

4.7.3 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งแต่ การพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระบบบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบที่ได้ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีแผนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ในการทำงาน และ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรได้รับการศึกษาดูงานและพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) นอกจากนี้ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้คณะกรรมการทราบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) ทั้งนี้เพื่อให้งานมีระบบมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กที่หลากหลายและเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจะสนับสนุนกรอบอัตรากำลัง โครงสร้างที่เพียงพอ) และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผน และขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96) สอดคล้องกับ เบญจวรรณ ศรศรี (2556) ซึ่งให้ข้อเสนอว่า

ด้านบริหารจัดการ คณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องได้รับการอบรม เกี่ยวกับกฎระเบียบ การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และนำผลที่ได้ไปประกอบการปรับปรุงและ พัฒนาแผน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการกำหนดโครงสร้างราชการและบุคลากรที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างชัดเจน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องพิจารณาบุคลากรให้เพียงพอเหมาะสมกับเด็ก การคัดเลือก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านบุคลากร หัวหน้าศูนย์จะต้องมีการทำระบบประกันคุณภาพภายใน และนำผลที่ได้ ปรับปรุงการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีประสิทธิภาพ หัวหน้าศูนย์จะต้องมีความรู้ในการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร และการจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่นโยบายกำหนด หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีความรู้ จริยธรรม ในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพการบริหารการศึกษา

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับเด็ก โดยมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อ 1 คน ควรมีการจัดห้องพยาบาล หรือที่พักสำหรับ เด็กป่วย ส่งเสริมให้ครูหรือพี่เลี้ยง ได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นประจำทุกปี ห้องน้ำห้องส้วม ควรมีแสงสว่างเพียงพอ สำหรับเด็ก สถานที่ปรุงอาหาร ควรสะอาด ปลอดภัย มีที่จัดเก็บเหมาะสม

ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการวางแผนนำผลประเมินไปพัฒนาเด็ก ครูผู้ดูแลจะต้องได้รับการนิเทศติดตาม กำกับประเมินผล แผนจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง จะต้องมีงบประมาณเพียงพอสำหรับสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องทำแผนประสบการณ์ เหมาะสมกับพัฒนาการ ตามวัยของเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องจัดให้มีกองทุน ส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการ ให้ความรู้ และบริการชุมชน ด้านสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ด้านต่างๆ

เพื่อประโยชน์ของชุมชน และจะต้องมีการจัดประชุมชี้แจง ให้ชุมชนทราบ เพื่อการมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือในชุมชน

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมงานเครือข่าย ให้ผู้ปกครองและชุมชน รับทราบอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงการบริหารงานโดยยึด แนวทางการพัฒนาตามกลุ่มเครือข่ายที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน และควรจัดให้มีการสนับสนุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างคณะปฏิบัติงานเครือข่าย หรือระหว่างศูนย์ด้วยกัน เพื่อ ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ” เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 162 คน จำนวน 27 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ ใช้ค่า t- test และ ค่า F-test โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ร้อยละ 54.9 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 45.1 เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.8 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.2 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 17.9 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 6.2 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 80.2 มีสถานภาพสมรส รองลงมา ร้อยละ 9.9 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 5.6 มีสถานภาพหม้าย ร้อยละ 3.1 มีสถานภาพหย่า ร้อยละ 1.2 มีสถานภาพแยกกันอยู่

ด้านการศึกษา การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 27.8 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 4.9 ระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.2 และ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.6 ในด้านตำแหน่งงานของคณะกรรมการส่วนใหญ่ เป็นผู้ดูแลเด็ก คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 28.4 และผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 8.0 ผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 7.4 และตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็น ร้อยละ 4.3 ทั้งนี้ ระยะเวลาเป็น

คณะกรรมการ มากที่สุด 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาทำงานระยะเวลา 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.2 ระยะเวลา 21-30 คิดเป็นร้อยละ 1.2 และระยะเวลา 31-40 คิดเป็น ร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ในขณะที่อาชีพ น้อยที่สุด คือ ค้าขาย คิดเป็น ร้อยละ 7.4 ทั้งนี้ ด้านรายได้ มากที่สุด 15,001-20,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 58.0 รองลงมา รายได้ คือ 5,001-10,000 คิดเป็น ร้อยละ 22.2 และรายได้ 10,001-15,000 คิดเป็น ร้อยละ 12.3 รายได้ มากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 และ รายได้ 1,000-5,000 คิดเป็น ร้อยละ 3.2 1.9 ตามลำดับ

5.1.2 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีประเด็นในการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กด้านต่างๆ การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ และการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

สรุปภาพรวมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า

1. การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการปฏิบัติมากที่สุด

2. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการเสนอข้อคิดเห็นในด้านบริหารจัดการศูนย์ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการ มีการปฏิบัติมากที่สุด

3. การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวม มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการวางแผนดำเนินงานได้แก่สำรวจมโนประชากร เด็กเล็ก 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และงบประมาณ มีการปฏิบัติมากที่สุด

4. การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติมากที่สุด

5. การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทราบ และชี้ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติ มากที่สุด

6. การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากร ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมให้คณะกรรมการ /บุคลากรเข้ารับการอบรมและฝึกทักษะใหม่ๆ มีการปฏิบัติมากที่สุด

7. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการ ส่วนใหญ่ มีการศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุ มีการปฏิบัติ มากที่สุด

5.1.3 ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีประเด็น ในการศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ปัญหาอุปสรรคของระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปภาพรวมของความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคณะกรรมการส่วนใหญ่ ขาดทักษะ ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริหารคน งบประมาณ เห็นด้วยปานกลาง รองลงมา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก เห็นด้วยปานกลาง และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นด้วยปานกลาง

2. ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็ก ไม่เพียงพอ เห็นด้วยปานกลาง รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมกับเด็ก เห็นด้วยปานกลาง และศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก มีโครงสร้างอัตรากำลัง ไม่เพียงพอ เห็นด้วยปานกลาง

5.1.4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีประเด็นในการศึกษา ประกอบด้วย แนวทางในการพัฒนา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปภาพรวมแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ซึ่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีระดับความคิดเห็นระดับมาก รองลงมาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรได้รับการศึกษาดูงาน และพัฒนาบุคลากร มีระดับความคิดเห็น ระดับมาก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้คณะกรรมการทราบ

2. แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กที่หลากหลายและเพียงพอ เห็นด้วยมาก รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน กรอบอัตรากำลัง โครงสร้างที่เพียงพอเห็นด้วยมาก และศูนย์พัฒนาเด็กควรมีการวางแผน และขั้นตอนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของท้องถิ่น เห็นด้วยมาก

5.1.5 การทดสอบความแปรปรวนระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรข้อมูลทั่วไป ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ระดับความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรค แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ โดยการหาค่า t-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการทดสอบสรุปได้ดังนี้

1. การทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการทดสอบความแตกต่าง สรุปได้ดังนี้

1.1 การกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ตำแหน่ง ที่ต่างกัน มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ต่างกัน ขณะที่อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

1.2 การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ตำแหน่ง ที่ต่างกัน มีการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างกัน ขณะที่อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

1.3 การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ตำแหน่ง อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

1.4 การพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ตำแหน่ง รายได้ ที่ต่างกัน มีการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ต่างกัน ในขณะที่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ มีการพิจารณาแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ เด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

1.5 การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มี ตำแหน่ง ที่ต่างกัน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ต่างกัน ขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ

การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุก ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

1.6 การส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ กลุ่มตัวอย่างที่มี ตำแหน่ง ที่ต่างกัน มีการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ต่างกัน ขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็ก ของคณะกรรมการ/บุคลากรภายในศูนย์ ไม่แตกต่างกัน

1.7 การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด กลุ่มตัวอย่างที่มี ตำแหน่ง รายได้ ที่ต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ต่างกัน ในขณะที่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลา อาชีพ มีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด ไม่แตกต่างกัน

2. การทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการทดสอบความแตกต่าง สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

2.2 ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี รายได้ ที่ต่างกัน มีระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างกัน ในขณะที่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ มีระดับความคิดเห็นต่อระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการทดสอบ ความแตกต่าง สรุปได้ดังนี้

3.1 แนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ไม่แตกต่างกัน

3.2 แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลา อาชีพ รายได้ มีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ไม่แตกต่างกัน

5.1.6 สรุปภาพรวมจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

สามารถสรุปผลภาพรวมจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

1. ด้านการบริหาร โครงสร้างบุคลากร ควรมีการเพิ่มกรอบอัตรากำลัง ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะว่าอัตรากำลังครูไม่เพียงพอ ในการดูแลเด็ก งบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแผนการจัดสรรงบประมาณ มาয়ังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากกว่านี้ เนื่องจากงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์ไม่เพียงพอและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุม วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน

2. ด้านบุคลากร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กควรได้รับการอบรมและความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการฝึกทักษะทางด้านต่างๆ และควรมีการศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานด้านเด็กปฐมวัยกับหน่วยงานอื่น

3. ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐาน พื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียน เน้นความสะอาด เรียบร้อยเฉพาะจุดที่ลำบากคน ควรมีการทำความสะอาด 5 ส และควรมีแผนทำความสะอาดรายวัน สัปดาห์ รายเดือน ห้องน้ำห้องส้วม ไม่เพียงพอ จำนวนโถส้วมที่เหมาะสม โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 โถต่อเด็ก 10- 12 คน ควรจัดให้มีโถส้วมขนาดเหมาะกับตัวเด็ก การติดกลอนที่ห้องน้ำครูควร อยู่สูงกว่าจะเอื้อมถึง ป้ายบอกห้องน้ำห้องส้วม ชาย-หญิง ควรมีป้ายสัญลักษณ์ ให้เด็กมองเห็น ตัวอาคารความแข็งแรงมั่นคง สนามเด็กเล่นจะต้องปรับให้เป็นพื้นเรียบ ไม่มีหลุมมีบ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งพบจุดเสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น บั๊มน้ำ ควรทำที่ปิดบั๊มน้ำให้ชัดเจน

4. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนจากทุกภาคส่วน ควรมีการประชุมชี้แจงให้ ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานตามมาตรฐานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

2. กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาค ส่วนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการเพิ่มอัตรากำลัง และแผนงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในสถานการณ์ปัจจุบัน

5.2.2 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการพัฒนาศักยภาพ คณะกรรมการ ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความรู้ด้าน กฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและควรฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

2. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้มี ประสิทธิภาพในการทำงาน และควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน ปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนางานร่วมกัน

3. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนา เด็กปฐมวัย และควรมีการประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมต่างๆ ให้ชุมชนทราบ

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

หนังสือ

- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *กฎระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) และเกณฑ์การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. อุดรธานี: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี.
- กรมวิชาการ. (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2548). *คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบเมืองไทย* แข็งแรง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). *มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา เด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2550). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). *การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชลาลัย กันมินทร์. (2549). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชาติชาย พัทธกษณาคม. (2544). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์-
ราชวิทยาลัย.
- ทิพย์ภา เชษฐเชาวลิต. (2541). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหิดล
- นุชลี อุปลัย. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แท็กซี่พอยท์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- รติชน พิริยสค์. (2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- วรารณ รักริฉัย. (2542). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล กรุ๊ป.
- ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์. (2558). *แนวทางการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์. (2558). *บทบาทของพ่อแม่ ครูพี่เลี้ยงและผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูและพัฒนา
เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 1 แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็ก
ตอนกลาง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทรเฒ. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์*.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2546). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย,
กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2553). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย,
กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2559). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย,
กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.

อภิญญา ตันทวีวงศ์. (2557). พัฒนาการเด็กปฐมวัย รากแก้วแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: บริษัทสมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

อารี พันธมณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ไยไหม.

วิทยานิพนธ์

จิราภรณ์ อุ่นอก. (2557). การศึกษาความคาดหวังของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, คณะครุศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา.

ฉวีวรรณ ยิ้มกระโทก. (2550). สภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, คณะครุศาสตร์, สาขาหลักสูตรและการสอน.

ทศพร จรุงพันธ์. (2553). ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลผ่านการประเมินมาตรฐานการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร, คณะครุศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา.

ธัญญา รุจิเสถียรทรัพย์. (2546) การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนประจำการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่ เก็บค่าบริการต่ำ ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

เบญจวรรณ ศรศรี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร, คณะครุศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา.

วรลักษณ์ นันตะริ. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา.

- ศรัญญา ขานหุย. (2559). การพัฒนาแบบประเมินพัฒนาการเด็กพิการสำหรับผู้ปกครองของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัทยมหาสารคาม, คณะครุศาสตร์, สาขาวิชาวิจัยและการประเมินผลการศึกษา.
- สันติชาติ บุรัตน์. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองยาง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัทยมหาสารคาม, คณะศึกษาศาสตร์,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- สุภาวณี ลายบัว. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองใน
การเสริมสร้างการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัทยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.

เอกสารอื่นๆ

- กัญติกา ทองขาว. (2554). ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคึมใหญ่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ. (สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัทยราชภัฏชัยภูมิ, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาการบริหารงาน
ท้องถิ่น.
- มลิวรรณ ประจันนวล. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
จังหวัดชัยภูมิ. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัทยราชภัฏชัยภูมิ,
คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาการบริหารงานท้องถิ่น.
- ระพีพรรณ คำหอม, และ ประกายทิพย์ วงศ์หอม (2559) รายงานการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อน
มาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 115 เล่มที่
5/2559. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่องการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

3. ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป ดังนั้นการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณา จากท่านตอบแบบสอบถาม ตรงตามความเป็นจริงและขอได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อเพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ ทางการศึกษา คำตอบของท่านจะเป็นความลับและใช้เฉพาะกรณีศึกษาเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานบุคคลหรือหน่วยงานแต่ประการใด

นางสาวณัชชา จันทา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () หรือเติมคำในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุปี

3. การศึกษา

() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษาตอนต้น () 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย
() 4. ปวส, อนุปริญญา () 5.ปริญญาตรี () 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพสมรส

() 1. โสด () 2. สมรส () 3. หม้าย
() 4. หย่า () 5. แยกกันอยู่

5. ตำแหน่งของท่านในคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

() 1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล () 2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
() 3. ผู้ดูแลเด็ก () 4. ผู้ใหญ่บ้าน () 5. ผู้ปกครอง
() 6. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

6. ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปี

7. อาชีพ

() 1. ค้าขาย () 2. รับจ้าง () 3. รัฐวิสาหกิจ
() 4. รับราชการ () 5. อื่นๆ ระบุ.....

8. รายได้ต่อเดือน..... บาท

ส่วนที่ 2 ระดับการปฏิบัติของท่านเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการ
ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
			ทุกครั้ง	บางครั้ง	น้อยที่สุด
กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ					
10.	ท่านทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
11.	ท่านเข้าประชุมจัดสรรงบประมาณด้าน บุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
12.	ท่านเสนอความเห็นในการกำหนดให้มีแหล่งเรียนรู้ สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชนและภูมิปัญญา				
13.	ท่านส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของ บุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
14.	ท่านเสนอความเห็นในพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์				
เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
15.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นในด้านบริหารจัดการ ศูนย์ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการ				
16.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร				
17.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย				

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
			ทุกครั้ง	บางครั้ง	น้อยที่สุด
18.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นในด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร				
19.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน				
20.	ท่านเสนอข้อคิดเห็นในด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
21.	ท่านจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความ ต้องการของชุมชนในการจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ ย้ายรวมศูนย์				
22.	ท่านจัดทำโครงการและแผนจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ ย้ายรวมศูนย์ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น				
23.	ท่านจัดทำประกาศจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ย้ายรวม ศูนย์				
24.	ท่านแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจจมน ประชากรเด็กเล็ก 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียนและ งบประมาณ				
25.	ท่านจัดทำระเบียบองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก				
26.	ท่านจัดทำรายงาน/จัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ย้ายรวม ศูนย์ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่นทราบ				
พิจารณาแผนงาน /โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
27.	ท่านจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กระยะ 3 ปี				
28.	ท่านจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรภายในศูนย์				

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
			ทุกครั้ง	บางครั้ง	น้อยที่สุด
29.	ท่านจัดทำโครงการในการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย				
30.	ท่านจัดทำโครงการในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก				
31.	ท่านจัดทำแผนงบประมาณประจำปีงบประมาณ				
32.	ท่านร่วมจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ				
ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
33.	ท่านจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทราบ และชี้ให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
34.	ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย				
35.	ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอและแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์				
36.	ท่านส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมช่วยเหลือในการระดมทุน งบประมาณเพื่อการพัฒนาศูนย์ฯ				
ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ การพัฒนาเด็กเล็กของคณะกรรมการ/บุคลากร ภายในศูนย์ฯ					
37.	ท่านส่งเสริมให้คณะกรรมการ/บุคลากร เข้ารับการอบรมและฝึกทักษะใหม่ๆ				
38.	ท่านส่งเสริมให้คณะกรรมการ/บุคลากรได้ศึกษาดูงาน สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้				

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ		
			ทุกครั้ง	บางครั้ง	น้อยที่สุด
39.	ท่านจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้กับบุคลากร				
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด					
40.	ท่านศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
41.	ท่านศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการจัดตั้ง/ยุบ/เลิก/ย้าย/การรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
42.	ท่านศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ				
43.	ท่านศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร				

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน
การปฏิบัติงานตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
44.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
45.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ขาดทักษะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริหารคน งบประมาณ เป็นต้น					
46.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ขาดประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก					
47.	คณะกรรมการศูนย์ฯ มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบมากเกินไปส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
48.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ไม่มีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้คณะกรรมการทราบ					
ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ						
49.	ศูนย์พัฒนาเด็กไม่มีการวางแผนและขั้นตอนในการดำเนินงาน					
50.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีโครงสร้างอัตรากำลังไม่เพียงพอ					
ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				

		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
51.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กไม่เพียงพอ					
52.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมกับเด็ก					
53.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน					

ตอนที่ 4 ระดับความคิดเห็นของท่านต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
แนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
54.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรได้รับการอบรมความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
55.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรได้รับการศึกษาดูงาน และพัฒนาบุคลากร					
56.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก					
57.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
58.	คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีบันทึกการประชุมและแจ้งเวียนให้คณะกรรมการทราบ					
แนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
59.	ศูนย์พัฒนาเด็กควรมีการวางแผน และขั้นตอนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของท้องถิ่น					
60.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสนับสนุน กรอบอัตรากำลัง โครงสร้าง ที่เพียงพอ					
61.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการทำกิจกรรมกับเด็กที่หลากหลายและเพียงพอ					
62.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมกับเด็ก					
63.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน					

64. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

จำนวนรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 27 ศูนย์และคณะกรรมการ
ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ลำดับ ที่	รายชื่อ ศพด. อ.เมือง	คณะกรรมการภายใน ศพด.			คณะกรรมการภายนอก ศพด.			รวม (คน)
		นายก อบต.	หัวหน้า ศพด.	ผู้ดูแล เด็ก	ผอ.บ.	ผอ.ค.	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา	
1.	วัดเทพมงคล	1	1	1	1	1	1	6
2.	บ้านดอนหวาย	1	1	1	1	1	1	6
3.	นายม	1	1	1	1	1	1	6
4.	บ้านหนองแห่	1	1	1	1	1	1	6
5.	บ้านนาสีนวน	1	1	1	1	1	1	6
6.	ป่อปู	1	1	1	1	1	1	6
7.	โคกศรีบุญเรือง	1	1	1	1	1	1	6
8.	ตำบลคึมใหญ่	1	1	1	1	1	1	6
9.	วัดบ้านดอนเมย	1	1	1	1	1	1	6
10.	กุดน้ำกิน	1	1	1	1	1	1	6
11.	บ้านหัวภู	1	1	1	1	1	1	6
12.	นาหมอม้า	1	1	1	1	1	1	6
13.	คำสร้างบ่อ	1	1	1	1	1	1	6
14.	ก้าวหน้าสามัคคี คำงูเหลื่อม	1	1	1	1	1	1	6
15.	โนนโพธิ์	1	1	1	1	1	1	6
16.	บ้านคำน้อย	1	1	1	1	1	1	6
17.	โสภโตน	1	1	1	1	1	1	6
18.	บ้านอ่างใหญ่	1	1	1	1	1	1	6
19.	วัดบ้านโคกก่อง	1	1	1	1	1	1	6
20.	วัดโนนตู	1	1	1	1	1	1	6
21.	สร้างนกทา	1	1	1	1	1	1	6

ลำดับ ที่	รายชื่อ ศพด. อ.เมือง	คณะกรรมการภายใน ศพด.			คณะกรรมการภายนอก ศพด.			รวม (คน)
		นายก อบต.	หัวหน้า ศพด.	ผู้ดูแล เด็ก	ผญบ.	ผปค.	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา	
22.	อบต.ห้วยไร่(บ้าน หนองตาไถ่)	1	1	1	1	1	1	6
23.	วัดหนองมะแซว	1	1	1	1	1	1	6
24.	อบต.เหล่าพรวน	1	1	1	1	1	1	6
25.	ตำบลนาจิก	1	1	1	1	1	1	6
26.	อบต.นาผือ	1	1	1	1	1	1	6
27.	บ้านโคกสวาสดี	1	1	1	1	1	1	6
รวม								162

ที่มา. สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ, 2559.

หมายเหตุ. ผญบ. หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน

ผปค. หมายถึง ผู้ปกครอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวณัฏชา จันทา
วันเดือนปีเกิด	3 เมษายน 2526
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2549: สังคมสงเคราะห์สงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ตำแหน่ง	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ
ประสบการณ์ทำงาน	2556-ปัจจุบัน: นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอำนาจเจริญ 2550-2556: นักสังคมสงเคราะห์ สถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็กจังหวัดหนองคาย